

UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA FINANCIJSKI POLOŽAJ I USPJEŠNOST POSLOVANJA PODUZEĆA

Pisačić, Matea

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:834004>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Diplomski studij Financijski menadžment

Matea Pisačić

**UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA
FINANCIJSKI POLOŽAJ I USPJEŠNOST POSLOVANJA
PODUZEĆA**

Diplomski rad

Osijek, 2023.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Diplomski studij Financijski menadžment

Matea Pisačić

**UTJECAJ RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA NA
FINANCIJSKI POLOŽAJ I USPJEŠNOST POSLOVANJA
PODUZEĆA**

Diplomski rad

Kolegij: Revizija

JMBAG: 0010220321

e-mail: mpisacic@efos.hr

Mentor: prof. dr.sc. Ivo Mijoč

Osijek, 2023.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
Undergraduate of Graduate Study Financial Management

Matea Pisačić

**THE IMPACT OF ACCOUNTING POLICIES ON THE
FINANCIAL POSITION AND PERFORMANCE OF THE
COMPANY**

Graduate paper

Osijek, 2023.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Kojom izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan s dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studentice: Matea Pisačić

JMBAG: 0010220321

OIB: 90245902134

e-mail za kontakt: pisacic.matea2@gmail.com

Naziv studija: Ekonomski fakultet u Osijeku, smjer Financijski menadžment

Naslov rada: Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća

Mentor: prof. dr. sc. Ivo Mijoč

U Osijeku, 2023. godine

Potpis: M. Pisačić

Utjecaj računovodstvenih politika na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća

SAŽETAK

Sintagma *računovodstvena politika* sastoji se od dvije riječi: *računovodstvo* i *politika*. Računovodstvene politike na različite načine utječu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. U osnovi, predstavljaju skup koncepata namijenjenih lakšem upravljanju poslovanjem poduzeća i kvalitetnijem ostvarivanju njegovog tržišnog položaja. Sukladno tome, menadžeri i uprava poduzeća trebaju ih znati pravilno odabrati i iskoristiti kako bi poboljšali kvalitetu svojega poslovanja te time postali tržišno konkurentniji i relevantniji u odnosu na sebi slična i manja slična društva. Naravno, postoji više vrsta računovodstvenih politika, a na svakom je pojedinom društvu da procijeni i odabere one računovodstvene politike koje će mu najviše služiti kako bi se poduzeće prikazalo u istovremeno kvalitetnom i realnom svjetlu internoj i vanjskoj javnosti te različitim potencijalnim suradnicima. Naime, računovodstvene su politike tako uvjetovane mnogim standardima, konceptima i načelima, ali i zakonskim okvirima na međunarodnoj i nacionalnoj razini prema kojima ih poslovni subjekti, potom, javno objavljuju. Ipak, njihova se suvremena primjena ogleda kroz financijske izvještaje poput bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom tijeku, izvještaja o promjenama glavnice ili kapitala te bilješki uz financijske izvještaje, ali i kroz područja poput dugotrajne imovine i amortizacije, zaliha i rezervi te prihoda i potraživanja. Utjecaj računovodstvenih politika razvidan je i na primjeru dugogodišnjeg poslovanja vodeće hrvatske pekarske industrije Mlinar d.d., koja nije stala s poslovnim procesima čak ni u razdoblju pandemije koronavirusa.

Ključne riječi: financije, poduzeće, analiza, istraživanje, računovodstvene politike.

The impact of accounting policies on the financial position and performance of the company

ABSTRACT

The phrase *accounting policy* consists of two words: *accounting* and *policy*. Accounting policies affect financial position and the success of companies in various ways. Basically, they represent a set of concepts intended to facilitate the management of the company's operations and better achieve its market position. Accordingly, managers and management of the company should know how to properly select and use them to improve the quality of their business and thus become more competitive and relevant in relation to similar and less similar companies. Of course, there are several types of accounting policies, and it is up to each company to evaluate and select those accounting policies that will serve it best to present the company in a quality and realistic light to internal and external public, and thus to various potential associates. Namely, accounting policies are thus defined by many standards, concepts and principles, but also by legal frameworks at the international and Croatian level, according to which business entities then publish them. However, their current application is reflected in the financial statements such as the balance sheet, income statement, cash flow statement, statement of changes in equity or capital notes and notes to the financial statements, but also in areas such as fixed assets and depreciation, stocks and reserves, and income and receivables. The impact of accounting policies is evident in the long-term business of the leading Croatian bakery industry Mlinar d.d., which did not stop with business processes even in the period of the coronavirus pandemic.

Key words: finance, enterprise, analysis, research, accounting policies.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Teorijska podloga i prethodna istraživanja	2
2.1. Predmet istraživanja	2
2.2. Metode istraživanja	2
2.3. Cilj istraživanja	3
3. Teorijski koncept računovodstvenih politika u odnosu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća	4
3.1. Pojam, značaj i karakteristike računovodstvenih politika.....	4
3.2. Glavna načela računovodstvenih politika	7
3.3. Zakonski okvir računovodstvenih politika	11
3.3.1. Međunarodni standardi računovodstvenih politika	12
3.3.2. Hrvatski standardi računovodstvenih politika	14
3.4. Najvažniji financijski izvještaji u okviru računovodstvenih politika.....	16
4. Praktični koncept računovodstvenih politika u odnosu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća	21
5. Analiza računovodstvenih politika u poduzeću Mlinar d.d. u razdoblju od 2017. do 2021. godine	26
5.1. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2017. godini.....	26
5.2. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2018. godini.....	27
5.3. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2019. godini.....	28
5.4. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2020. godini.....	30
5.5. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2021. godini.....	31
6. Rasprava	33
7. Zaključak.....	36
Literatura.....	37
Popis slika	40
Popis tablica.....	41

1. Uvod

Važnost, uloga i složenost računovodstvenih politika vidljive su, ponajviše, u suvremenim poduzećima u kojima su od posebnog značaja brzina prenošenja, nepristranost, jasnoća, objektivnost, jednostavnost i istinitost poslovnih informacija koje se plasiraju. Diplomski rad, stoga, istražuje načine ostvarivanja računovodstvenih politika u poslovanju poduzeća u teorijskom i u praktičnom kontekstu, prikazujući njihova glavna načela, zakonsko definiranje te područja djelovanja. Glavni je cilj rada ukazati na važnost postojanja računovodstvenih politika u pojedinom poduzeću koje, ponajprije, utječu na oblikovanje njegovih financijskih izvještaja. Svrha je rada tako, konačno, predstaviti važnost praktične primjene računovodstvenih politika u svim konceptima poslovanja poduzeća kroz koje se konačno odražava i njegova uspješnost te financijski položaj iznoseći primjer vodećeg društva u pekarskoj industriji Mlinar d.d.

Struktura rada sastoji se od sedam poglavlja kojima se pobliže pojašnjavaju obilježja i koncepti računovodstvenih politika te njihovi utjecaji na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. Prije svega, drugo poglavlje objašnjava predmet, metode i cilj istraživanja diplomskog rada. Treće se poglavlje temelji na teorijskom konceptu računovodstvenih politika u odnosu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća navodeći u potpoglavljima teorijske okvire računovodstvenih politika kao što su njihov pojam, značaj, karakteristike te glavna načela, nakon čega se prelazi i na zakonski okvir, odnosno standarde na međunarodnoj i nacionalnoj razini. Osim toga, poglavlje se ukratko dotiče objašnjavanja najvažnijih financijskih izvještaja na koje utječu računovodstvene politike kao što su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o promjenama glavnice ili kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. Četvrto se poglavlje temelji na praktičnom konceptu računovodstvenih politika u odnosu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća nudeći pregled područja u kojima se računovodstvene politike ostvaruju kao što su dugotrajna imovina i amortizacija, zalihe i rezerve te prihodi i potraživanja. U petom se poglavlju obrazlaže provedena analiza računovodstvenih politika na primjeru financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća Mlinar d.d., koje već dugi niz godina predstavlja vodeće društvo u pekarskoj industriji u Republici Hrvatskoj. U tom su kontekstu analizirani financijski izvještaji poduzeća Mlinar-a d. d. od 2017. do 2021. godine, pri čemu su iznesene i najznačajnije poslovne promjene u navedenom poduzeću povezane s računovodstvenim politikama koje su utjecale na širenje njegova poslovanja, odnosno na njihov financijski položaj i uspješnost poslovanja. Šesto se poglavlje temelji na raspravi, u okviru koje su iznesene glavne uočene stavke i promišljanja vezana uz rezultate istraživanja. Na kraju se rada nalaze zaključak, popis korištene literature, popis slika i popis tablica.

2. Teorijska podloga i prethodna istraživanja

Materijali prilikom izrade ovog rada korišteni su kako bi se prvotno iskazale te objasnile uloge i važnost različitih računovodstvenih politika u razvoju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja bilo kojeg poduzeća. S obzirom na to da igraju izuzetno veliku i važnu ulogu u razvoju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća, postoji nekolicina službenih definicija računovodstvenih politika. Prije svega, riječ je o različitim specifičnim načelima, tehnikama, metodama, pregovorima, pravilima, temeljima i praksama usvojenim i stalno primjenjivanim od strane uprave pojedinog poduzeća tijekom izrade financijskih izvještaja njegova poslovanja (Obstinatio, 2022). U skladu s time, Belak i sur. (2005:52) pojašnjavaju kako su računovodstvene politike tako ponajprije namijenjene obveznoj implementaciji u unos različitih važnih podataka u poslovne knjige, a tako i u načine informiranja vanjske javnosti o svim aktivnostima pojedinog poduzeća. Računovodstvene se politike tako izabiru prilikom oblikovanja temeljnih financijskih izvještaja za jednogodišnje razdoblje ili pak međurazdoblje proteklo tijekom godine. U konačnici, računovodstvene su politike još i „metode izvješćivanja, mjerni sustavi i priopćenja koja koriste određene kompanije. Računovodstvo bi trebalo procijeniti prikladnost računovodstvene politike koja se koristi u upravljanju. Prikazivanje računovodstvenih politika kompanija trebalo bi biti predstavljeno u odvojenim dijelovima kao prethodne napomene u financijskim izvješćima ili pak kao prva napomena“ (Proklin, 1994:29).

2.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada su računovodstvene politike i načini njihova utjecaja na financijski položaj i uspješnost poslovanja bilo kojeg poduzeća. Primjer poduzeća čije računovodstvene politike istražuje ovaj rad pekarsko je poduzeće Mlinar d. d., koja već dugi niz godina uspješno posluje pa je iz toga moguće zaključiti kako stalno odlučuje o značajnim računovodstvenim politikama koje joj pomažu u računovodstvenom poimanju pozicija financijskih izvještaja.

2.2. Metode istraživanja

Primjenjene metode istraživanja u ovom radu su sljedeće: (i) induktivna metoda (iz pojedinačnih je činjenica izveden opći zaključak), (ii) metoda analize (rašćlanjivanjem su pojedinačnih zaključaka izvedeni ostali zaključci koji se nadovezuju jedan na drugog), (iii) deskriptivna

metoda (objašnjavaju se i opisuju teorijske postavke odabrane problematike), (iv) metoda dokazivanja (istraživanjem su se dobili i dokazali pojedinačno izneseni zaključci) te (v) matematička metoda (u rezultatima se istraživanja navode određeni brojevi iznosi).

2.3. Cilj istraživanja

Cilj je analize u radu ukazati na važnost pronalaska, odabira i implementiranja odgovarajućih računovodstvenih politika u poslovne procese pojedinog poduzeća kako bi se ostvarila njegova tržišna konkurentnost i relevantnost njegovih djelatnosti, ali i kako bi se uspješno kvalitetno proširilo poslovanje u budućnosti. Kao primjer korištenja računovodstvenih politika u svojem poslovanju, s obzirom na sva njihova obilježja i različita područja djelovanja, ali i s obzirom na aktualnu pandemiju koronavirusa, odabrano je pekarsko poduzeće Mlinar d. d. koje već dugi niz godina predstavlja vodeće društvo u pekarskoj industriji na području Republike Hrvatske.

3. Teorijski koncept računovodstvenih politika u odnosu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća

Na suvremena poduzeća i razvoj njihova poslovanja utječu računovodstvene politike te načini njihova implementiranja i upravljanja njima u okviru organizacije pojedinog poduzeća. U nastavku rada slijede potpoglavlja vezana uz pojam, značaj i karakteristike računovodstvenih politika, potom uz njihove glavne koncepte i načela, zatim uz njihov zakonski okvir na međunarodnoj i hrvatskoj razini te konačno uz najvažnije financijske izvještaje koji predstavljaju značajne dijelove računovodstvenih politika za financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća.

3.1. Pojam, značaj i karakteristike računovodstvenih politika

Prilikom organiziranja svojega poslovanja, poduzeća se vode načelima, praksama i politikama, posebice u suvremenom razdoblju u kojemu se pred njih postavlja mnogo zahtjeva koje trebaju ispuniti što u korist vlastita razvoja na mnogim poljima i posljedičnog ostvarivanja tržišne konkurentnosti i relevantnosti. Jedni od najvažnijih poslovnih resursa u tom su kontekstu, upravo, računovodstvene politike (engl. *accounting policies*) koje se počinju razvijati sukladno sve aktivnijem usponu različitih poduzeća tijekom 50-ih godina 20. stoljeća u Sjedinjenim Američkim Državama. Puni potencijal doživljavaju, u današnje vrijeme, pojavom digitalne tehnologije koja uvelike olakšava procese njihova ostvarivanja. Kao što je vidljivo, sintagma *računovodstvene politike* sastoji se od dvaju značajnih riječi – *politika* i *računovodstvo*. Prema Klaiću (1978:1089) riječ *politika* grčkog je podrijetla, odnosno riječ *polis* označava grad ili državu, a izraz *politikos* označava činjenicu kako je nešto javno, državno ili građansko. S druge strane, Belak (2006:3) računovodstvo definira kao mjerenje, tumačenje i opisivanje različitih ekonomskih, financijskih i poslovnih aktivnosti pojedinih poduzeća temeljenih na sustavu načela, pravila i propisa ponajprije usmjerenih prema kvalitetnijem razumijevanju funkcioniranja poduzeća. Miko i Kukec (2008:11) navode kako računovodstvene politike predstavljaju osnove, konvencije, pravila, načela i postupke koje je menadžment usvojio prilikom oblikovanja i predstavljanja financijskih izvještaja.

U skladu s navedenim, menadžeri poslovnog subjekta (koji su, uz upravu društva, najviše odgovorni za stvaranje javne slike o njemu, pa tako i za sastavljanje financijskih izvještaja) trebaju biti izrazito pažljivi prilikom odabira računovodstvenih politika koje će implementirati u svoje poslovanje i financijske izvještaje, a koje tako, ponajprije, trebaju biti usklađene sa

spomenutim poslovnim ciljevima i djelatnostima poduzeća jer utječu na njegove aktivnosti, odnosno na imovinu u bilanci te na prihode i rashode u računu dobiti i gubitka. Mjera u kolikoj će računovodstvene politike utjecati na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća ovisi i o čimbenicima kao što su (Obstinatio, 2022):

- izbor različitih metoda vrednovanja imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda,
- izmjena i primjena hrvatskih i međunarodnih standarda financijskog izvještavanja te
- analizirano vremensko razdoblje tijekom kojega je došlo do poslovnih izmjena u vidu nastanka novih poslovnih događaja o kojima potom ovisi kvaliteta aktivnog korištenja odabranih računovodstvenih politika.

Izbor računovodstvenih politika tako se, dalje ističe Proklin (1994:29), treba temeljiti na odabranim računovodstvenim načelima, principima i metodama primjene koji se trebaju temeljiti na sljedećim trima stavkama:

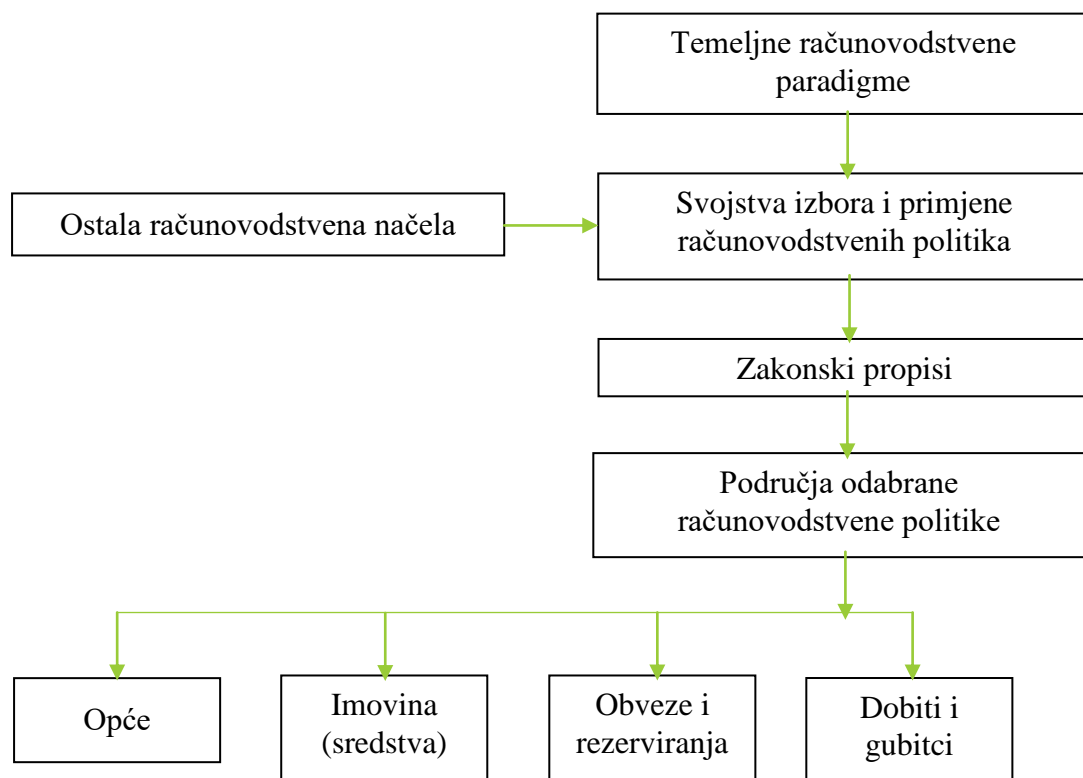
- odabiru mogućnosti koje će biti općenito i društveno prihvaćene,
- odabiru mogućnosti koje će vrijediti i biti primjenjive isključivo u poslovanju točno određenog poduzeća koje se bavi točno određenom vrstom djelatnosti te
- odabiru neuobičajenih računovodstvenih principa koji će doprinijeti inovativnosti poduzeća i njihovom autentičnom tržišnom ostvarivanju.

U tom kontekstu pravilno sastavljeni financijski izvještaji omogućuju i samom poduzeću da realnije sagleda čimbenike koji su utjecali i utječu na njegovo poslovanje, ali i da uspoređi svoju poslovnu uspješnost i financijski položaj s konkurentima, čime se stvara jasniji pogled na to koje se još stavke trebaju unaprijediti kako bi poduzeće postiglo svoj puni poslovni kapacitet. „Usmjerenost na budućnost i trajno poslovanje ovisi o stručnim, kreativnim, samoinicijativnim i inovacijski raspoloženim menadžerima i drugim osobama angažiranim na ostvarivanju ciljeva društva. Ostvarivati trajnost poslovanja znači i susrete s rizicima koje treba neutralizirati rezultatima neprekidnog istraživanja razvoja društva i uvođenjem novih, suvremenijih metoda poslovanja“ (Belak i sur., 2005:52).

Prilikom izbora računovodstvenih politika potrebno je imati na umu da, svaka od njih, treba ispuniti određene kriterije kako bi pridonijela poslovnoj uspješnosti pojedinog poduzeća što može ovisiti o misiji i viziji pojedinog poduzeća. Na odabir računovodstvenih politika tako, primjerice, utječu kriteriji poput prevage biti nad oblikom te značajnosti. Nastavno na to, prevaga biti nad oblikom podrazumijeva činjenicu da se povremeno, ipak, treba upotrijebiti ona računovodstvena politika koja moguće nije usklađena sa zakonskim oblicima, ali čija bit

odgovara poslovnim ciljevima poduzeća. U konačnici, kriterij značajnosti temelji se na implementiranju dovoljno značajnih računovodstvenih politika za djelovanje, odnosno procese pravovremenog odlučivanja i procjenjivanja poduzeća. U skladu s time, svaka se značajna skupina sličnih pravila, načela i koncepata treba razdvojiti te tako odvojeno iznijeti u financijskim izvještajima kako bi se informacije predočile klijentima, odnosno vanjskoj i unutarnjoj javnosti na što precizniji način što im potom pomaže u procjenjivanju važnosti primjene pojedinih, a ne svih raspoloživih računovodstvenih politika. Podatci koji nisu toliki značajni za financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća smiju se skratiti ili prožeti s drugim sličnim podacima (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, NN 86/15). Proces odabira odgovarajućih računovodstvenih politika pojednostavljeno je prikazan na slici 1.

Slika 1. Proces odabira odgovarajućih računovodstvenih politika

Izvor: izrada autorice prema Proklin (1994:32)

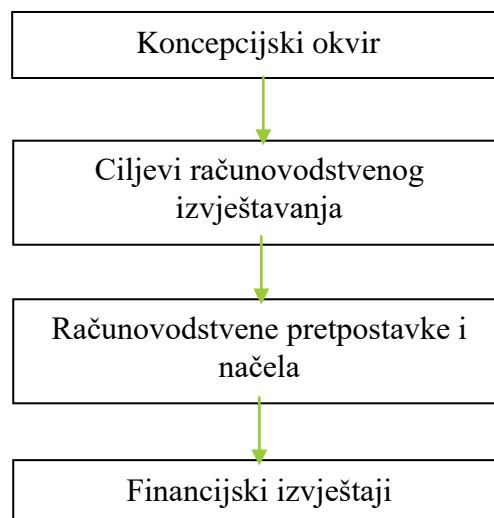
Navedena primjena računovodstvenih politika omogućuje poduzeću da ostvari odgovarajuću tržišnu konkurentnost te ga istakne u odnosu na ostala slična i manje slična poduzeća. Sukladno tome, potrebno je da menadžeri i uprava ne zloupotrebjavaju računovodstvene politike poduzeća kako ne bi došlo do nastanka određenih kriznih situacija u poslovanju ili do povećane opasnosti od poslovnih rizika što krajnje može dovesti poduzeće do financijskog kolapsa. „Za siguran rast i

uspješan razvitak poduzeća neophodno je razumijevanje poslovanja i postizanje zadovoljavajućih poslovnih rezultata“ (Dečman, 2012:448).

3.2. Glavna načela računovodstvenih politika

Kako ne bi došlo do zlouporabe računovodstvenih politika, što se može negativno odraziti na poslovanje poduzeća, računovodstvene politike trebaju biti usklađene s određenim načelima kako bi ostvarile svoje pune potencijale. Riječ je o, navodi Proklin (1994:32), općeprihvaćenim metodama, tehnikama i praksama usmjerenim prema kvalitetnom razvoju računovodstvenih politika u okviru poslovanja poduzeća s ciljem omogućavanja objektivnosti, jasnoće i istinitosti podataka o spomenutom poduzeću koji se prezentiraju kroz financijske izvještaje kako bi se dobio detaljan uvid u njihove aktivnosti. Na njegovu se definiciju naslanjaju Žager i Žager (1999:104) koji ističu kako je upravo tijekom analiziranja računovodstvenih politika i njihovih definiranja u okviru poslovanja poduzeća potrebno, ponajprije, uzeti u obzir ishodišne kriterije njihove svakodnevne primjene i izbora kako ne bi s vremenom došlo do pogrešnih pretpostavki o njima i njihovom djelovanju. Iako tako postoje različita teorijska i praktična poimanja računovodstvenih načela, najprihvaćenija su ona u okviru sustava američkih računovodstvenih načela, poznatija pod engleskim nazivom *Generally Accepted Accounting Principles* ili *GAAP*. Riječ je o skupu računovodstvenih smjernica, pravila, standarda i postupaka koje je utvrdilo strukovno udruženje sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama naziva FASB (engl. *Financial Accounting Standards Board*) (Mrša i Čičak, 2016: 259). Njihov je položaj u odnosu na računovodstvene politike prikazan na slici 2.

Slika 2. Položaj računovodstvenih načela i koncepata u odnosu na računovodstvene politike

Izvor: izrada autorice prema Žager i Žager (1999:104)

Kao što je moguće primijetiti, općeprihvaćena su načela, zapravo, dio već postojećih računovodstvenih smjernica bez čije su aktivne primjene svi računovodstveni procesi, pa tako i implementiranje računovodstvenih politika u poslovanje poduzeća gotovo neostvarivi ili, barem, nisu ostvarivi u onolikoj mjeri u kolikoj to može donijeti poduzeću odgovarajuću zaradu i konkurentnost. Međutim, potrebno je uzeti u obzir kako aktivna primjena GAAP načela nije dosljedna garancija uspješnosti poslovanja određenog poduzeća, pri čemu je potrebno imati na umu kako navedena načela predstavljaju skup pravila kojih bi se uprava poduzeća trebala maksimalno pridržavati kako bi poboljšala transparentnost svojih financijskih izvještaja i tako unaprijedila cjelokupno poslovanje poduzeća, ali nerijetko to nije slučaj jer može doći do zlouporabe računovodstvenih politika, odnosno do, primjerice, iskorištavanja stečenih prihoda u privatne umjesto u poslovne svrhe.

Kada je pak riječ isključivo o općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, ističu se sljedeća (Mrša i Čičak, 2016:259-261):

- načelo pravilnosti,
- načelo dosljednosti,
- načelo iskrenosti,
- načelo trajnosti metoda,
- načelo izostanka nadoknade,
- načelo razboritosti,
- načelo kontinuiteta,
- načelo periodičnosti ili načelo određenog vremena,
- načelo materijalnosti te
- načelo pozitivne vjere.

Prvo načelo predstavlja pridržavanje svih propisanih pravila kako bi poduzeće moglo pravilno, a zatim i uspješno funkcionirati i poslovati. Potom, drugo načelo zahtijeva dosljednost, odnosno dosljednu i svakodnevnu primjenu propisanih pravila tijekom cjelokupnog procesa financijskog izvještavanja kako bi se osigurala financijska usporedivost između dvaju razdoblja. Od računovođa se u tom smislu očekuje potpuno objavljivanje i pojašnjavanje svih razloga koji posljedično stoje iza bilo koje poslovne promjene ili ažuriranja standarda u bilješkama uz financijske izvještaje. Naravno, u svemu je tome potrebno biti maksimalno nepristran, točan, jasan i iskren o čemu govori treće navedeno načelo. Načelo trajnosti metoda, pri čemu se ističe kako poduzeće treba nastaviti konstantno djelovati po relativno sličnim metodama, tehnikama i

principima (a tako i unaprijed definiranim računovodstvenim politikama), odnosno bez prevelikih i značajnih promjena u poslovanju (osim ako nije riječ o aktivnostima vezanim uz postignut izuzetan poslovni napredak, koje se ponovno objavljuju u financijskim izvještajima). Za slučajeve u kojima se navedeni koncept ne ispoštuje predviđen je likvidacijski postupak, odnosno prestanak njihova poslovanja. Na sve je spomenuto također svakako moguće nadodati kako se ni računovodstvene politike pojedinog poduzeća ne smiju previše mijenjati, osim ako zakonski nije drugačije propisano (Mrša i Čičak, 2016: 259-261).

Nadalje, načelo izostanka nadoknade podrazumijeva činjenicu kako uprava poduzeća treba prijaviti i obznaniti svoj internoj i eksternoj javnosti pozitivne, ali i negativne strane trenutnih poslovnih procesa, i to uz potpunu transparentnost i bez očekivanja nadoknade ostvarenog duga na bilo koje načine. Načelo razboritosti predstavlja unošenje u poslovanje isključivo onih računovodstvenih politika koje su menadžment i uprava detaljno istražili i za koje su procijenili da ne mogu unijeti nikakvu opasnost u poslovanje poduzeća, nego da ga, štoviše, mogu samo unaprijediti. Nastavno, načelo kontinuiteta podrazumijeva da će poduzeće nastaviti uspješno poslovati prilikom vrednovanja imovine. Pri navedenom se polazi od činjenice kako kupovna moć novčane jedinice također nije promjenjiva jer, ako bi s vremenom došlo do promjene novčane vrijednosti, financijski bi položaj poduzeća bio nerealan, odnosno podcijenjen ili precijenjen, čime uspješnost poslovanja ne bi bila kontinuirana, nego bi sve više stagnirala. Sve prihode tako treba i prijaviti unutar za to predviđenog roka, odnosno određenog obračunskog razdoblja, što propisuje načelo periodičnosti ili načelo određenog vremena. Navedeno, pojednostavljeno, podrazumijeva obvezno javno objavljivanje financijskih izvještaja od strane menadžmenta i uprave poduzeća u za to propisanim vremenskim intervalima što se, najčešće, čini jedanput godišnje, jedanput u tri mjeseca ili jedanput mjesečno. Načelo materijalnosti nalaže obvezu stvaranja društvene slike o realnom financijskom položaju poduzeća, dok načelo pozitivne vjere (lat. *uberrimae fidei*) pretpostavlja da sve stranke ostanu poštene u provođenju svih transakcija (Mrša i Čičak, 2016: 259-261).

Na sve navedeno naslanjaju se još poneka važna načela kao što je, primjerice, načelo potpunosti koje iskazuje obvezu implementiranja svih relevantnih podataka potrebnih za donošenje konačne ocjene poslovanja poduzeća (Struna, 2022). Osim njega, tu je i načelo poslovne samostalnosti koji, navode Žager i Žager (1999:107-108), koji predstavlja temelj razvoja svih ostalih navedenih načela bazirajući se na činjenici kako pojedino poduzeće, da bi bilo uspješno i tržišno konkurentno, treba ujedno biti i poslovno samostalno, odnosno neovisno o bilo kojim poslovnim aktivnostima sebi sličnih i manje sličnih poduzeća. Također, njegovo društveno djelovanje i

ustroj u nekoj mjeri ne smiju ovisiti čak ni o vlasnicima i zaposlenicima te o njihovom poslovnom uspjehu, a provedene aktivnosti, ističu Gulin i sur. (2003:36), trebaju se promatrati zasebno i kao takve implementirati u javne financijske izvještaje.

Žager i Žager (1999:108-109), nadalje, opisuju i načelo nabavne vrijednosti definirano kao pravilo koje podrazumijeva da evidencija poslovnih aktivnosti pojedinog poduzeća bude zasnovana na nabavnom trošku, čija je baza utvrđivanja novčani izdatak. Upravo aktivna primjena navedenog načela omogućuje poduzećima lakše određivanje nabavne vrijednosti, što se pozitivno odražava i na iznose u njihovim financijskim izvještajima. Međutim, mana se praktičnog koncepta načela temelji na činjenici kako se njime zapravo ne prikazuje realno imovinsko stanje poduzeća, što je posebice izraženo u vrijeme kriza ili inflacija, pa je na to potrebno posebno pripaziti i prilikom implementiranja računovodstvenih politika u poslovne sustave. Nastavno na to, primjenjuje se i načelo objektivnosti koje podrazumijeva da se, kao što je ranije spomenuto, financijski izvještaji temelje na prikazivanju informacija koje su iznesene točno, jasno, objektivno i nepristrano, premda može biti riječ i o podacima koji nerijetko ne idu u korist trenutnog poslovnog rasta poduzeća, ali moraju se pravovremeno iznijeti.

Također, tu je i načelo realizacije koje tvrdi da se spomenuti podatci trebaju iznijeti u okviru financijskih izvještaja samo u slučajevima u kojima su i praktično ostvareni, odnosno u slučajevima u kojima su prihodi uistinu nastali i u kojima su zarađeni na osnovu odrađenih poslovnih aktivnosti. O tome govori i načelo sučeljavanja prihoda i rashoda, polazeći od činjenice kako se poslovni rezultat utvrđuje kao razlika rashoda i prihoda na osnovu njihova uspoređivanja u jednakom obračunskom razdoblju. U konačnici, spominje se i načelo opreznosti, prema kojemu je poduzeće obvezno priznavati novonastale prihode, ali i moguće rashode koji, između ostaloga, mogu nastati i zlouporabom navedenog načela. Naime, ako dođe do korištenja načela opreznosti u pogrešne svrhe, može doći do pojave tihih pričuva te skrivenih gubitaka, koji se potom mogu izuzetno negativno odraziti na financijski položaj i uspješnost poslovanja pojedinog poduzeća (Struna, 2022).

U skladu s time, potrebno je imati na umu da se sva spomenuta načela trebaju na odgovarajuće načine implementirati u poslovanje poduzeća te ih upravo tako i koristiti, iako ni tada uspjeh poduzeća na gospodarskom tržištu nije striktno zagaraniran, kao što je već navedeno ranije. Ipak, „navedena računovodstvena načela potrebno je ugraditi u računovodstvene metode i postupke kako bi se osigurala zahtijevana kvaliteta računovodstvenih informacija jer samo kvalitetna informacijska podloga osigurava zahtijevanu kvalitetu poslovnih odluka“ (Žager i Žager, 1999:109).

3.3. Zakonski okvir računovodstvenih politika

Računovodstvene su politike, između ostaloga i s obzirom na sve do sada navedeno, uređene i nekolicinom zakonskih propisa jer ih svako poduzeće treba obvezno primjenjivati u svojem poslovanju kako bi opstalo i nastavilo ostvarivati svoju tržišnu konkurentnost. U skladu s time, cjelokupni se zakonski okvir i dokumenti vezani uz računovodstvene politike nazivaju računovodstvenim standardima koje Žager i Žager (1999:111) definiraju kao načine detaljnije i službenije razrade izabranih i zapravo temeljnih računovodstvenih načela i koncepata važnih za poslovanje poduzeća koji se tako mogu pronaći na jednom mjestu, odnosno u zakonskom okviru koji vrijedi za svaku državu zasebno, iako postoje i različiti međunarodni računovodstveni standardi.

U skladu s time, Žager i Žager (1999:111) navode neke od glavnih razloga smještanja računovodstvenih politika u zakonski okvir što obuhvaća:

- napredak digitalne tehnologije koji, koliko olakšava i ubrzava obavljanje različitih poslovnih procesa, toliko i zahtijeva zakonsko osiguravanje i zaštitu važnih računovodstvenih informacija od njihove krađe i/ili zlouporabe,
- kontinuirani porast korištenja financijskih izvještaja kao alata koji doprinose boljitku poslovanja pojedinog poduzeća, i to ponajprije u vidu mogućeg ostvarivanja suradnji s ostalim poduzećima i velikim brojem klijenata te
- stvaranje sigurnosnog okvira poslovanja za ulagače, kreditore, vlade i ostale slične subjekte koji djeluju na svjetskom tržištu, a koji se žele uvjeriti da se iznesene računovodstvene informacije u financijskim izvještajima uistinu i temelje na računovodstvenim konceptima i načelima.

Naime, cilj postojanja zakonskog okvira je smještanje računovodstvenih politika u stavke propisivanja njihove obvezne aktivne primjene u poslovanju različitih poduzeća pravovremeno i odgovarajuće reguliranje načina praktičnog ostvarivanja računovodstvenih sadržaja i aktivnosti, a tako i računovodstvenih politika koje odražavaju društveno djelovanje poduzeća te mogu utjecati na njegov poslovni rezultat.

3.3.1. Međunarodni standardi računovodstvenih politika

Osim nacionalnih, Žager i Žager (1999:112) navode kako u kontekstu smještanja računovodstvenih politika u zakonske okvire postoje te se implementiraju i Međunarodni računovodstveni standardi, osnovani 1973. godine od strane Komiteta za Međunarodne računovodstvene standarde (engl. *International Accounting Standards* ili IASC) i ubrzo nakon toga prihvaćeni diljem svijeta. Nastavno na to, Crnković i sur. (2008:46) spomenute Međunarodne računovodstvene standarde definiraju skupom pravila usmjerenih prema standardizaciji prikazivanja računovodstvenih informacija objavljenih u financijskim izvještajima, a donose se ponajprije kroz široke međunarodne konzultacije koje sačinjava mreža sudionika poput računovođa, financijskih analitičara, poslovnih zajednica, zakonodavnih i regulatornih tijela, akademskih krugova te ostalih zainteresiranih pojedinaca koji žele raditi na usavršavanju računovodstvenih politika u okvirima poslovanja pojedinih poduzeća. „Međunarodni računovodstveni standardi, koje je donio Komitet za Međunarodne računovodstvene standarde, stavljeni su na raspolaganje i primjenu svim zainteresiranim korisnicima. Preduvjet njihove primjene jest poznavanje svakog od njih“ (Žager i Žager, 1999:115).

Međutim, Žager i Žager (1999:112) dalje ističu kako su IASC-u u početku pripadala uglavnom revizijska i računovodstvena strukovna udruženja isključivo iz deset svjetskih država, a to su bile Kanada, Francuska, Australija, Nizozemska, Velika Britanija, Irska, Japan, Meksiko, SAD i SR Njemačka. Ipak, IASC je stalno aktivno radio na tome da sastavi, oblikuje, implementira i predstavi Međunarodne računovodstvene standarde koji će se nužno trebati koristiti prilikom objavljivanja financijskih izvještaja kako bi se, između ostalih, usavršile i računovodstvene politike te tako pozitivno utjecale na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. U skladu s time, već 20-ak godina nakon svojega osnivanja IASC počinje okupljati mnogo veći broj zemalja s kojima surađuje, kojih je krajem 1990-ih godina bilo čak 78. Između ostaloga, IASC tako „u svom radu surađuje s Međunarodnom federacijom računovođa (engl. *International Federation of Accountants* iliti IFAC), čijim je članom nedavno postala i Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika“ (Žager i Žager, 1999:112).

S obzirom na stalne tržišne, političke, gospodarske, a tako i zakonske promjene, i Međunarodni računovodstveni standardi (skraćeno: MRS) kroz vrijeme su bili i još su uvijek skloni svojim različitim izmjenama. U skladu s time, Crnković i sur. (2008:46) navode kako Međunarodni računovodstveni standardi 2001. godine bivaju nadopunjeni Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (skraćeno: MSFI) koje tada donosi Odbor za međunarodne

računovodstvene standarde (engl. *International Accounting Standards Board* ili *IASB*). Do današnjih je dana tako objavljeno sveukupno 16 MSFI-a i 41 MRS-a koji se aktivno primjenjuju u poslovanjima pojedinih poduzeća. Za kontekst i kvalitetno ostvarivanje računovodstvenih politika, ponajviše, su tako važni Međunarodni računovodstveni standardi, odnosno MRS 1 koji se odnosi na predstavljanje financijskih izvještaja i MRS 8 koji se odnosi upravo na računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.

Također, Međunarodnim računovodstvenim standardom propisana su i spomenuta računovodstvena načela. U konačnici, područja su na koja su računovodstvene politike najviše primjenjiva, a koja predstavljaju značajni dio Međunarodnih računovodstvenih standarda najmovi, zalihe, amortizacija imovine, porezi na dobit, rezerviranja, prihodi i rashodi, poslovna spajanja, zajednički pothvati, ulaganja u nekretnine, ugovori o izgradnji, određivanje poslovnih i zemljopisnih segmenata, financijski instrumenti, kapitalizacija izdataka, određivanje novca i novčanih ekvivalenata i ostali (Uredba Komisije (EZ) br. 1126/2008).

Kako bi pojedini računovodstveni standard bio relevantan i uspješno implementiran u navedene zakonske okvire, potrebno je da, navode Žager i Žager (1999:114), bude postojan. Sukladno tome, postupak se donošenja Međunarodnih računovodstvenih standarda odvija dugotrajno i u različitim fazama. Prije svega, članovi IASC-a te ostala udruženja s kojima surađuju trebaju ponajprije odrediti poteškoću na koju žele usmjeriti svoju pozornost, a koja je vezana uz definiranje pojedine računovodstvene politike u okviru računovodstvenih standarda. Nakon što podnesu zahtjev za njezino rješavanje Inicijativnom odboru, on ju razmatra i prosljeđuje Upravnom odboru koji pak iznosi svoje mišljenje i vraća ga Inicijativnom odboru. Nastavno na to, Inicijativni odbor uređuje i priprema računovodstvena načela kojima bi se istaknuta problematika mogla riješiti, a potom ih završno šalje članovima IASC-a te ostalim udruženjima i subjektima uključenim u cjelokupni proces.

Kako bi se računovodstvena načela objavila u okviru nacрта Standarda, potrebno je da ih odobri minimalno dvije trećine članova Odbora. Nakon što prođe, najčešće, šest mjeseci u okviru kojih Inicijativni odbor raspravlja s IASC-om o mogućim izmjenama i nadopunama načela i koncepata, Odbor oblikuje novu verziju nacрта standarda koju treba prihvatiti minimalno tri četvrtine Upravnog odbora kako bi dobila status Međunarodnog računovodstvenog standarda, do čega može proći i do tri godine. U skladu sa svime navedenim, „kompleksnost i važnost ove problematike nalaže da se izradi Međunarodnih računovodstvenih standarda krene sasvim ozbiljno i stručno, posebno ako se uzme u obzir međunarodno značenje tako utvrđenih standarda“ (Žager i Žager, 1999:114).

3.3.2. Hrvatski standardi računovodstvenih politika

Računovodstvene politike, u Republici Hrvatskoj, uređene su mnogim zakonskim propisima i standardima koji se aktivno primjenjuju od 1993. godine. Naime, Proklin (1994:39) navodi kako se u tom kontekstu od 1. siječnja pa sve do današnjih dana u Hrvatskoj primjenjuju dva najvažnija zakonska dokumenta vezana uz razvoj i ustroj računovodstvenih politika: Zakon o računovodstvu (NN 114/22) i Međunarodni računovodstveni standardi (NN 36/93). Prema članku 1. Zakona o računovodstvu (NN 114/22), navedeni propis uređuje poduzetničko računovodstvo i razvrstavanje, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, popis obveza i (ne)materijalne imovine poduzeća, obveznu primjenu računovodstvenih standarda, koncepata i načela, tijelo za donošenje računovodstvenih načela, standarda i koncepata te godišnje financijske izvještaje i njihovu konsolidaciju, reviziju, nadzor, sadržaj i javno objavljivanje (Zakon o računovodstvu, 2020). Naravno, aktivna je primjena svih stavki Zakona o računovodstvu obvezna za sva pravna i fizička tijela koja se bave poduzetničkim poslovima pa tako i implementiranjem računovodstvenih politika u financijska izvješća koja sastavljaju, bilo da je riječ o trgovačkim društvima, trgovcima pojedincima i/ili različitim ostalim poslovnim jedinicama. U konačnici, važnost se i značaj Zakona o računovodstvu za cjelokupno gospodarstvo i razvoj Republike Hrvatske tako ogleda iz činjenice kako su upravo njime načinjeni „znatni pomaci glede kvalitete i usporedivosti financijskih izvještaja. Propisane su bilančne sheme koje se oslanjaju na bilančne sheme zemalja Zapadne Europe, a pored toga prihvaćeni su Međunarodni računovodstveni standardi“ (Žager i Žager, 1999:123).

Osim toga, Crnković i sur. (2008:65) ističu kako Odbor za standarde financijskog izvještavanja, prema smjernicama Zakona o računovodstvu, 2008. godine donosi i Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (skraćeno: HSFI) kojima se pojednostavljuje te čini konkretnijom i službenijom obveza sastavljanja, dostavljanja i javnog objavljivanja financijskih izvještaja propisana dotadašnjim spomenutim Zakonom o računovodstvu, prikazujući sve bitne čimbenike koji trebaju biti implementirani u različite financijske izvještaje kako bi se uspješno mogla prikazati cjelovita slika financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća. Nastavno na to, Hrvatski standardi financijskog izvještavanja isto se tako sastoje od mnogih propisanih načela i koncepata koja poduzeća, kao što je ranije navedeno, trebaju ispoštovati i implementirati u svoje djelovanje kako bi svakodnevno ostvarivala određenu dozu tržišne konkurentnosti i kvalitete vlastitih poslovnih procesa. Tablicom 1. tako je prikazana lista Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, među kojima se u kontekstu računovodstvenih politika najviše ističe HSFI 3.

Tablica 1. Lista Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

HSFI 1	Financijski izvještaji
HSFI 2	Konsolidirani financijski izvještaji
HSFI 3	Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena, pogreške
HSFI 4	Događaji nakon datuma bilance
HSFI 5	Dugotrajna nematerijalna imovina
HSFI 6	Dugotrajna materijalna imovina
HSFI 7	Ulaganja u nekretnine
HSFI 8	Dugotrajna imovina za prodaju i prestanak poslovanja
HSFI 9	Financijska imovina
HSFI 10	Zalihe
HSFI 11	Potraživanja
HSFI 12	Kapital
HSFI 13	Obveze
HSFI 14	Vremenska razgraničenja
HSFI 15	Prihodi
HSFI 16	Rashodi
HSFI 17	Poljoprivreda

Izvor: izrada autorice prema Odluci o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (NN 86/15)

U skladu s time, Hrvatski računovodstveni standardi temelje se na domicilnim računovodstvenim teorijskim i praktičnim postavkama te pojedinim odrednicama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ali i na IV. i VII. direktivi Europske unije koje, tvrde Žager i Žager (1999:121) reguliraju problematiku izvještavanja o financijama i poslovanju dioničkih društava i društava s ograničenom odgovornošću (sadržaj IV. direktive) te problematiku konsolidacije financijskih izvještaja (sadržaj VII. direktive). Tako su zadatci navedenog dokumenta, odnosno Hrvatskih računovodstvenih standarda konačno sljedeći (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, NN 86/15):

- propisivanje osnova sastavljanja i predstavljanja financijskih izvještaja pojedinog poduzeća,
- propisivanje temeljnih računovodstvenih koncepata i načela koja poduzeća trebaju implementirati u svoje računovodstvene politike kako bi bila uspješna i tržišno konkurentna,

- pomaganje revizorima u oblikovanju mišljenja o usklađenosti financijskih izvještaja s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja te
- pomaganje korisnicima financijskih izvještaja prilikom tumačenja i interpretiranja informacija iznesenih u njima.

Karakteristike kvalitetno implementirane računovodstvene politike tako se temelje ne samo na poštivanju i primjeni navedenih zakonskih okvira, nego i na temeljnim računovodstvenim paradigmatama poput neograničenosti, odnosno trajnosti poslovanja, dosljednosti i priznavanja ekonomskih promjena u trenutku nastanka događaja. Isto je tako potrebno da se financijski izvještaji koji predstavljaju svojevrsni odraz računovodstvenih politika javno objavljuju u za to predviđenom roku kako bi sve stranke imale uvid u uspješnost i kontinuiranost poslovanja pojedinog poduzeća.

3.4. Najvažniji financijski izvještaji u okviru računovodstvenih politika

Računovodstvene politike izražavaju se, između ostaloga, i u financijskim izvještajima čije sastavljanje i javno objavljivanje u za to predviđenom vremenskom razdoblju predstavlja zakonsku obvezu svih poduzeća. U skladu s time, Ramljak i Anić-Antić (2010:667) definiraju financijske izvještaje kao konačne proizvode s iznimnim informacijskim potencijalom i neizostavnom financijskom podlogom nužnom za procese kvalitetna donošenja odluka koje će koristiti što poduzeću, što potencijalnim suradnicima jer, prema Žager i Žager (1999:33), takvi izvještaji ujedno predstavljaju i nositelje važnih računovodstvenih podataka koji su, između ostaloga, odraz računovodstvenih politika pojedinog poduzeća. Kao što je ranije spomenuto, financijski izvještaji tako trebaju prikazivati jasne, objektivne, relevantne, nepristrane, pouzdane, detaljne i klijentima razumljive računovodstvene informacije o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća koje će potom biti vidljive vanjskoj javnosti i potencijalnim suradnicima, a koje će istovremeno pružiti uvid u eventualne izmjene usmjerene prema poboljšanju poslovanja pojedinog poduzeća, čime ono postaje konkurentnije na tržištu.

Financijski su izvještaji podložni i vlastitoj analizi, odnosno analizi informacija iznesenih u njima kako bi se još kvalitetnije i odgovarajuće utvrdili realan financijski položaj te razina uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća. Analiza može biti horizontalna ili komparativna (usporedba financijskih izvještaja kroz minimalno dvije godine) i vertikalna ili strukturna (iznošenje odnosa različitih stavki iz jednog financijskog izvještaja u odabranom razdoblju). Upravo na temelju tih provedenih analiza menadžeri i uprava pojedinog poduzeća donose odluke

o načinima implementiranja računovodstvenih politika u poslovne sustave te o budućim metodama, tehnikama, principima i postupcima poslovanja i ostvarivanja suradnji s ostalim sličnim i manje sličnim poduzećima. S obzirom na njihovu zamjetnu kompleksnost i važnost, Dečman (2012:448-449) dijeli financijske izvještaje na bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o promjenama glavnice ili kapitala te bilješke uz financijske izvještaje.

Prvi je i ujedno temeljni financijski izvještaj bilanca koja, ističe Dečman (2012:448) prikazuje stanje imovine kojom poduzeće raspolaže, obveza poduzeća prema kupcima, dostavljačima i ostalim subjektima s kojima surađuje te ostvarena kapitala poduzeća na odabrani dan. Sve tri navedene stavke tako predstavljaju temeljne bilančne elemente povezane jednadžbom koja glasi: $imovina = kapital + obveze$. U skladu s time, upravo je bilanca kao predmet revizije najrelevantniji financijski izvještaj u prikazivanju financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća, a time i implementiranih računovodstvenih politika u njegove poslovne procese. Kako bi se potpuno ostvarila analiza bilance na temelju koje potom poduzeće može daljnje poslovno postupati i zapravo donijeti konačnu ocjenu vlastite poslovne sigurnosti, potrebno je da se sagleda problematika svih bilančnih bitnih karakteristika.

Naime, bilanca ima, ponajprije, dvostruku strukturu, jer se sastoji od aktive i pasive, pri čemu se u aktivu ubrajaju dugotrajna (potraživanja, odgođena porezna imovina, (ne)materijalna imovina i dugotrajna financijska imovina) i kratkotrajna imovina (potraživanja, zalihe, novac u banci i u blagajni i kratkotrajna financijska imovina), dok pasivu sačinjavaju rezerviranja, dugoročne i kratkoročne obveze, budući prihodi, odgođeno plaćanje troškova te pričuve i kapital (manjinski interes, temeljni kapital, revalorizacijske pričuve, kapitalne pričuve, pričuve iz dobitka, zadržana dobit ili preneseni gubitak te dobit ili gubitak ostvaren tijekom protekle poslovne godine). Naravno, obje stavke, odnosno i aktiva i pasiva moraju imati jednaku novčanu vrijednost na kraju bilančne analize kako bi poduzeće bilo u ravnoteži i kako bi se tako ostvarila međusobna uvjetovanost i umreženost obveza, kapitala i imovine poduzeća. Bilanca, stoga, konačno treba odgovoriti na sljedeća pitanja (Žager i Žager, 1999:34) o:

- financijskoj snazi poduzeća,
- likvidnosti poduzeća,
- mogućnosti podmirenja kratkoročnih obveza poduzeća,
- omjeru financiranja imovine poduzeća iz vlastitih i tuđih izvora te
- ostvarenom položaju poduzeća u odnosu na ostala poduzeća sličnih djelatnosti.

Sljedeći je temeljni financijski izvještaj račun dobiti i gubitka koji se, navodi Dečman (2012:448-449), od bilance razlikuje utoliko što prikazuje stanje i kretanje prihoda, rashoda i cjelokupnog ostvarenog financijskog rezultata poduzeća unutar odabranog obračunskog razdoblja, odnosno obračunske godine. Upravo se iz računa dobiti i gubitka može uvidjeti poslovni uspjeh pojedinog poduzeća s obzirom na to da je riječ o svojevrsnom dinamičnom financijskom izvještaju koji, primjerice, može detaljno prikazati povećanje razine njegove dobiti u određenom razdoblju, ali i područja u okviru kojih je poduzeće postiglo najveću zaradu, što potom javnosti nedvojbeno ukazuje na pozitivan financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. Ostvareni se financijski rezultat izračunava sučeljavanjem prihoda i rashoda pri kraju obračunskog vremena. Naravno, ako se ispostavi da je iznos rashoda ipak veći od iznosa prihoda, poduzeće neminovno ostvaruje gubitak, pa mu i poslovni uspjeh stagnira, pri čemu ponovno treba pravovremeno upotrijebiti odgovarajuće računovodstvene politike da bi se poduzeće izvuklo iz novonastale krize te pospješilo kvalitetu i značaj svojih poslovnih aktivnosti. S obzirom na njegovu detaljnost, ističu se sljedeće određene pozicije računa dobiti i gubitka kojih ima nekoliko (Porezna uprava, 2022):

- stavke prihoda prema grupama poslovnih aktivnosti,
- stavke rashoda prema grupama poslovnih aktivnosti,
- ukupni prihodi (bruto priljev potraživanja, novca ili ostalih naknada),
- ukupni rashodi (odbitna stavka od spomenutih prihoda),
- dobitak ili gubitak prije oporezivanja (razlika ukupnih prihoda i rashoda),
- porez na dobitak ili gubitak te
- dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (neto dobit koja se dijeli na zadržani dobitak i na dio za dividende).

Prema članku 28. Zakona o porezu na dobit, porez na dobit iznosi 10 % ako su se u poreznom razdoblju ostvarili prihodi u iznosu do 995.421,06 eura ili 18 % ako su se u poreznom razdoblju ostvarili prihodi jednaki ili veći od 995.421,06 eura (Zakon o porezu na dobit, 2023). Treći je, ali ne manje važan financijski izvještaj izvještaj o novčanom tijeku koji se, nastavlja Dečman (2012:449), sastavlja na temelju novčane osnove kojom poduzeće raspolaže, odnosno na temelju izvora pribavljanja i načinu uporabe financija pomoću dvije metode: izravne i neizravne. Dok izravna metoda sastavljanja navedenog financijskog izvještaja predstavlja sučeljavanje svih novčanih priljeva uglavnom u obliku gotovine, neizravna se metoda temelji na korigiranju već dobivenog financijskog rezultata za sve učinke nenovčanih i financijskih transakcija. U skladu s time, navedeni izvještaj sadrži podatke o novčanim primicima i izdacima te o samom čistom

novčanom tijeku. Upravo zahvaljujući tim iznesenim informacijama menadžment i uprava pojedinog poduzeća lakše, brže i jednostavnije utvrđuju višak ili nedostatak financijskih sredstava, te na temelju toga osmišljavaju načine na koje se može utrošiti i uložiti novac u odgovarajuće svrhe, ili pak načine na koje je novac moguće pribaviti. Nastavno na to, izvještaj o novčanom tijeku nerijetko se naziva i izvještajem o promjenama u financijskom položaju poduzeća jer nudi detaljni uvid u izmjene struktura obveza, kapitala i imovine nastale tijekom određenog, odnosno obračunskog razdoblja.

Žager i Žager (1999:57-58) navode kako se prilikom detaljnog sastavljanja izvještaja o novčanom tijeku uzimaju u obzir, kako mu i sam naziv govori, različite promjene u novcu i u novčanim ekvivalentima poduzeća koji najčešće predstavljaju kratkotrajna ulaganja (s rokom dospijeca ne duljim od tri mjeseca), i to s mogućnošću vlastite i zapravo što brže pretvorbe u novčana sredstva. Međutim, kako bi bilo uopće moguće potpuno razumjeti koncept izvještaja o novčanom tijeku, novčani se primici i izdaci selektiraju tako da se prikazuju kao novčana sredstva nastala kao rezultat različitih aktivnosti poduzeća. Naime, „takav način razvrstavanja stvara pouzdaniju podlogu za ocjenu financijskog položaja, kao i za procjenu budućih novčanih tijekova. Na svim razinama aktivnosti promatraju se ukupni primici i ukupni izdaci novca i iskazuje se njihova razlika koja se naziva čisti novčani tijek“ (Žager i Žager, 1999:58).

Žager i Žager (1999:58-60) tako utvrđuju kako je riječ o sljedećim aktivnostima:

- poslovnim aktivnostima (primarnim aktivnostima poduzeća od kojih se pribavlja prihod),
- investicijskim aktivnostima (aktivnostima vezanim uz izmjene u okviru dugotrajne imovine) te
- financijskim aktivnostima (aktivnostima vezanim uz promjene struktura kapitala i obveza).

Pretposljednji je financijski izvještaj koji se naslanja na prethodni izvještaj o promjenama glavnice ili kapitala koji, navodi Dečman (2012:449), prikazuje izmjene kapitala između dva datuma objave bilance. Ako u razdoblju između jednog i drugog bilančnog datuma dođe do određenih promjena u strukturi kapitala kao što su, primjerice, promjene u revalorizaciji, dionicama i ostalim vrijednosnim papirima, rezervama, dividendama, tečajnim listama i ulaganjima u inozemne poslovne procese, moguće je ujedno govoriti i o povećanju ili pak o smanjenju neto imovine dioničara trgovačkog društva, što se ponovno odražava na njegov financijski položaj i razinu uspješnosti poslovanja. U skladu s time, navedeni izvještaj detaljno prikazuje sve stavke prema kojima su vidljivi ukupni dobitci i gubiteci određenog razdoblja,

uključujući i one koje se izravno smatraju primjenama kapitala pa tako i ne moraju nužno biti iskazane u računu dobiti i gubitka. Pojednostavljeno, ostvareni i gubitci i dobiti uzrokovani su različitim promjenama kapitala koje se primarno iskazuju u okviru računa dobiti i gubitka, ali posljedično nastala revalorizacija uloženih sredstava iskazuje se izvještajem o promjenama glavnice ili kapitala.

U konačnici, neizostavno je spomenuti i bilješke uz financijske izvještaje koje, ističu Žager i Žager (1999:61), predstavljaju isključivo popratne sadržaje svim do sada navedenim izvještajima, i to komplementarne s bilancom, računom dobiti i gubitka te izvještajem o novčanom tijeku jer se sastoje od informacija koje moguće i nisu prvotno izravno vidljive i prisutne u temeljnim financijskim izvještajima, a kojima se ne iznose novi podatci, nego se dodatno pojašnjavaju vrijednost, značaj i uloga nekih od navedenih stavki vezanih uz financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća kako bi se stvorila šira slika o financijskim izvještajima te kvalitetnije razumjelo cjelokupno poslovanje poduzeća. U skladu s time, riječ je o iznošenju podataka kao što su metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od njih i razlozi tog odstupanja, pregled obveza poduzeća s rokom dospijeca duljim od pet godina, kvantifikacija prouzročenih učinaka, prosječan broj zaposlenika u poduzeću, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama te brojni drugi.

Nažalost, Dečman (2012:449) navodi kako su navedene bilješke često zanemarivane u malim i srednjim poduzećima te se tako uopće ne primjenjuju u kontekstu njihovih računovodstvenih politika, a upravo u spomenutim subjektima trebaju biti od posebnog značaja jer je riječ o poduzećima koja su najčešće tek na početku vlastita ostvarivanja na gospodarskom tržištu. „Poznavanje računovodstvenih kategorija, a time i razumijevanje temeljnih financijskih izvještaja nužna je pretpostavka za donošenje zaključaka o sigurnosti i uspješnosti poslovanja. Povezano s tim, potrebno je istaći kako se svi financijski izvještaji moraju promatrati povezano i ovisno jedan o drugome jer u suprotnom korisnici računovodstvenih informacija mogu stvoriti pogrešnu sliku o kvaliteti poslovanja poduzeća“ (Dečman, 2012:449).

4. Praktični koncept računovodstvenih politika u odnosu na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća

Na poduzeća i razvoj njihovih proizvoda i/ili usluga, ponajprije, utječu njegov financijski položaj i uspješnost poslovanja. Primjerice, pekarsko poduzeće Mlinar d.d. kontinuirano i učinkovito implementira svoje računovodstvene politike u poslovanju, što je vidljivo iz njegovih detaljnih financijskih izvještaja i poslovnih rezultata koji ostvaruju kontinuitet uspjeha. Poduzeće Mlinar d.d. uspješno posluje na domicilnom i regionalnom tržištu, uz kontinuitet investicija u inovacije i razvoj svojih pekarskih proizvoda, što čini njegov financijski položaj izrazito povoljnim na tržištu. U skladu s time, financijski položaj, najjednostavnije, je definirati i prikazati kao trenutno stanje, odnosno količinu različitih instrumenata na tržištu važnih za kvalitetno funkcioniranje i poslovanje poduzeća kao što su, primjerice, dugotrajna i kratkotrajna imovina kojima pojedino poduzeće raspolaže u odnosu na sebi slična i manja slična društva. Kao što je ranije spomenuto, glavne se karakteristike financijskog položaja poduzeća iskazuju bilancom, dok promjene u financijskom položaju sadržava izvještaj o novčanom tijeku, i to tako da se zadovolje sve potrebe interne i eksterne javnosti, odnosno da se pruži maksimalno detaljan uvid u trenutni financijski položaj poduzeća u odnosu na ostala (Prdić i Tolušić, 1997:93). Kako bi se ostvario stabilan i dugoročno pogodan financijski položaj pojedinog poduzeća važno je zadovoljiti neke od glavnih preduvjeta kao što je, primjerice, usklađeno funkcioniranje realnog i financijskog sektora te poštivanje svih ranije navedenih računovodstvenih načela, što je moguće i postizanjem međuinstitucionalne suradnje (Krnić i Beljan, 2019:873). U skladu s time, iz detaljno, točno, jasno i precizno iskazanog financijskog položaja u spomenutim izvještajima klijenti mogu dobiti uvid i u potencijalne rizike koji bi se pojavili ukoliko bi došlo do njihove suradnje s poduzećem čiji je financijski položaj u tom trenutku nepogodan za ostvarivanje takvog vida poslovanja, pa konačno i koji bi naštetio njegovoj uspješnosti.

Nastavno na to, informacije o uspješnosti poslovanja poduzeća pruža račun dobiti i gubitka (Prdić i Tolušić, 1997:93). Navedena je uspješnost također, poput financijskog položaja, čimbenik koji se, navode Vujević i Balen (2006:34), mjeri brojnim ekonomskim pokazateljima te definira s različitih stajališta kao što su, primjerice, ekonomski, pravni, tehnički i ostali. Promatrano s ekonomskog aspekta, smatra se da je poduzeće ostvarilo poslovni uspjeh ako je postiglo povoljan ekonomski uspjeh, u smislu, primjerice, povećanja prihoda i smanjenja rashoda ili uloženog novca u određeni projekt za koji se kasnije ispostavilo da mu se vratio u višestrukim količinama, što znači da je projekt bio ekonomski isplativ te donio poduzeću iznimnu dobit. „Nadalje, da li su sredstva koja su bila na raspolaganju iskorištena racionalno,

odnosno da li je poslovanjem ostvaren i najveći mogući iznos za naknadu utrošenih sredstva i za dobit poduzeća“ (Vujević i Balen, 2006:34). Ukoliko se promatra s tehničkog aspekta, riječ je o poslovnoj uspješnosti koja se ostvaruje kvalitetnom izgradnjom, a potom i odgovarajućom uporabom potrebnih uređaja i cjelokupne opreme namijenjene uobičajenim poslovnim aktivnostima i njihovom širenju. S pravnog je gledišta riječ o poštivanju računovodstvenih propisa, standarda i načela, što pridonosi porastu uspješnosti poslovanja. Isto tako, uspješnost poslovanja poduzeća odražava i određene rizike, ali i kreditnu sposobnost poduzeća jer ako isti nije poslovno uspješan, buduće suradnje s njim mogu biti potencijalno štetne po vanjsko poduzeće (Vujević i Balen, 2006:36).

U skladu s time, računovodstvene politike imaju mnoga područja praktične uporabe te se primjenjuju u svim financijskim izvještajima. Prije svega, jedan od najvažnijih dijelova ukupnih sredstava poduzeća, upravo, je dugotrajna imovina jer bez nje nijedno poduzeće ne može kvalitetno i dugoročno funkcionirati, odnosno uopće ne može ostvarivati svoje poslovne aktivnosti, o čemu konačno ovise i njezin financijski položaj te uspješnost poslovanja. U tom kontekstu Žager i Žager (1999: 203) ističu kako se takav tip imovine najčešće pojavljuje kao određena materijalna stvar poput tehničke opreme, šuma, strojeva, postrojenja, zemljišta, alata, pogonskog inventara, kulturnih spomenika, umjetničkih djela, predujmova, namještaja, transportnih resursa te poslovnih prostora i zgrada, ili pak kao nematerijalno pravo poput patenata, potraživanja, licencija, koncesija, *goodwill*-a i ostalih sličnih stavki. U skladu s time, dugotrajna se imovina smatra fiksnom, postojanom i stalnom, odnosno onom imovinom koja se unutar poduzeća nije mijenjala više od godinu dana.

Međutim, vrijednost imovine s vremenom sve se više smanjuje s obzirom na njezin ograničen rok trajanja i čestu uporabu, a taj se proces naziva amortizacijom i može negativno utjecati na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. Miko i Kukec (2008: 162) amortizaciju definiraju sustavnim rasporedom iznosa resursa koji se aktivno upotrebljavaju, a time automatski i amortiziraju tijekom svojega uporabnog vijeka. Nastavno, zadržana vrijednost dugotrajne imovine ovisi o odgovarajućem i pravovremenom korištenju računovodstvenih politika te njihovoj pravilnoj implementaciji u poslovnim sustavima. Žager i Žager (1999: 204) u tom smislu navode kako je računovodstvene politike uključene u dugotrajnu imovinu i amortizaciju moguće promatrati i kroz povećanje, ali i kroz smanjenje, odnosno trošenje prvotne vrijednosti sredstava kojima poduzeće raspolaže. Izbor računovodstvenih politika u tom se kontekstu, ponajprije, temelji na aktivnoj primjeni različitih metoda amortizacije o kojima govore MRS-ovi.

Važan dio imovine poduzeća, svakako, su zalihe koje Miko i Kukec (2008: 113) definiraju kao materijalne oblike kratkotrajne imovine, pri čemu je uglavnom riječ o obrtnim sredstvima koja predstavljaju svojevrsni, ali izuzetno korisni „višak“ unutar poduzeća. U skladu s time, zalihe se vrednuju po svom nabavnom trošku ili po njihovoj neto prodajnoj vrijednosti, ovisno o tome čiji je iznos od tih dvaju navedenih vrijednosti niža (iako je u glavnini slučajeva riječ o vrednovanju temeljem nabavnog troška). Međutim, u slučajevima u kojima je riječ o oštećenim ili pak o zastarjelim zalihama, njihova vrijednost i iznos naknade smanjuju im se, što izravno ponovno negativno utječe i na financijski položaj i uspješnost poslovanja pojedinog poduzeća u kontekstu ostvarivanja njegovih računovodstvenih politika. Naime, za poduzeće je zapravo nužno da posjeduje što je veći broj kratkotrajne i dugotrajne imovine te da tako uvijek bude u financijskom „plusu“, a time i da mu nabavni trošak vezan uz pribavljanje zaliha bude što je moguće niži.

U tom kontekstu Miko i Kukec (2008: 192) definiraju i rezerve kao sadašnje obveze za buduće izdatke, dok Žager i Žager (1999: 219-220) u tom kontekstu spominju uglavnom dugoročna rezerviranja, odnosno sredstva koja sva poduzeća trebaju posjedovati kako bi mogla kolikotoliko uspješno nastaviti poslovati u slučajevima u kojima dođe do prevelikih kriza, inflacija ili pak ostalih izvanrednih okolnosti (kao što su, primjerice, nenadani troškovi, neizvjesni izdatci ili ostale vrste gubitaka kod nesigurnih poslova) koje mogu pogubno utjecati na razvoj poslovanja i konkurentnost pojedine poduzeća. S obzirom na sve navedeno, glavna je svrha korištenja već same mogućnosti rezerviranja sredstava, odnosno rizika i troškova činjenica da se takvom metodom ostvarivanja računovodstvenih politika izravno utječe na visinu pojedinih troškova poduzeća, a time i na visinu dobiti u okviru određenih obračunskih razdoblja, što može pogodovati daljnjem uspješnom razvoju financijskog položaja i poslovanja poduzeća. Međutim, potrebno je da menadžment i uprava poduzeća pripreme načine korištenja rezervi jer „s obzirom na to da donja i gornja granica iznosa kojim će se teretiti troškovi obračunskog razdoblja nije propisana, nazire se mogućnost zloupotrebe, namjernog prikriivanja financijskog rezultata, stvaranja tihih pričuva itd. čime se može odstupiti od osnovnih zahtjeva kvalitete financijskih izvještaja. Većim iznosom predviđenim za rezerviranje pojedinih troškova smanjuje se dobit tekućeg obračunskog razdoblja, a manjim se iznosom ostvaruju suprotni efekti“ (Žager i Žager, 1999: 220).

Gotovo najznačajnije komponente o kojima ovise financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća svakako su prihodi i potraživanja, odnosno njihova količina. Naime, što su poduzeću viši prihodi, to se ono smatra uspješnijim (Žager i Žager, 1999: 226-227). Bakran i sur. (2016:129) definiraju prihode kao bruto priljeve vezane uz određene gospodarske koristi

ostvarene tijekom određenog razdoblja, čija prisutnost dovodi do povećanja vlasničkog kapitala, osim onih povećanja vezanih uz uplate sudionika u kapitalu. Shodno tome, prema prihodima vidljiva su sva povećanja ekonomskih koristi jer prihodi prvotno nastaju povećanjem imovine poduzeća, odnosno smanjivanjem njegovih obveza te se izračunavaju na osnovu fer vrijednosti primljenih naknada ili potraživanja (iznosa za koji može biti zamijenjena određena vrsta imovine ili za koji može biti podmirena određena obveza poduzeća). Međutim, prihode se ne smije priznavati u svim slučajevima, što se ponajprije odnosi na slučajeve neizvjesnosti naplate potraživanja. Naime, priznavanje prihoda u tom se smislu, navode Žager i sur. (2008: 68), temelji isključivo na nastanku događaja, odnosno primarnoj i ranije navedenoj pretpostavci računovodstvenih politika prema kojoj se prihodi, ali i rashodi priznaju samo onda kada su uistinu i nastali, odnosno onda kada su zarađeni, a ne onda kada se dogodio realni novčani primitak ili izdatak. „Prihodi trebaju obuhvatiti samo ona povećanja (primitke) ekonomskih koristi koje poduzeće primi ili koje će biti primljene na vlastiti račun. Pri tome treba isključiti iznose naplaćene u ime trećih osoba kao što su različite vrste poreza koje ne povećavaju kapital poduzeća, nego su obveza prema državi“ (Žager i Žager, 1999: 227).

Uz načelo obveznog nastanka događaja kako bi se određeni prihod uspio priznati, prilikom priznavanja prihoda potrebno je ponovno uzeti u obzir i načelo opreznosti koje zahtijeva priznavanje ne samo ostvarenih, nego i mogućih rashoda, odnosno rashoda za koje je moguće da će se u budućnosti neminovno dogoditi ako bude došlo do, primjerice, pogrešne uporabe određene računovodstvene politike ili nekog drugog poslovnog postupka. „Opreznost podrazumijeva uključivanje stupnja razboritosti (opreznosti) u prosuđivanju u uvjetima neizvjesnosti na način da imovina i prihodi mogu biti blago podcijenjeni, a obveze i rashodi blago precijenjeni. S tim u svezi nedopustivo je anticipiranje dobiti, a dozvoljeno je anticipiranje gubitka. Kod mjerenja imovine koristi se pod računovodstveno načelo niže vrijednosti, a kod mjerenja obveza koriste se pod računovodstveno načelo više vrijednosti“ (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, NN 86/15).

Uz prihode, posljednji su segment praktičnog ostvarivanja računovodstvenih politika potraživanja koja, ističu Žager i Žager (1999: 230), predstavljaju nematerijalne oblike imovine jer se temelje na pravima različitih subjekata da potražuju novac na temelju izdavanja pojedinog proizvoda i/ili usluge. Nastavno na to, riječ je o pravima „što ga vjerovnik stječe prema dužniku po osnovi prodaje učinka (proizvoda ili usluga) ili plasmana sredstava“ (Jurković, 1992: 444). Postoje razne vrste potraživanja, a Žager i sur. (2008: 150) ističu potraživanja kupaca vezana uz realizaciju proizvoda i/ili usluga, potraživanja ostalih poduzeća ili zaposlenika, državna

potraživanja, potraživanja za više plaćene novčane svote na osnovu dobiti i ostala. U tom su kontekstu, navode Žager i Žager (1999: 231-233), najčešći oblik potraživanja potraživanja kupaca s rokom dospijeca kraćim od godine dana, prilikom čega se u određenim slučajevima poneka potraživanja i otpisuju, ovisno o odlukama koje donesu menadžment i uprava poduzeća. Međutim, potrebno je imati na umu kako je računovodstvenim politikama i otpisa potraživanja, kao i ostalih područja njihova praktična ostvarivanja u kratkom razdoblju moguće utjecati na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća. Zaključno, moguće je uvidjeti kako „računovodstvene politike na području priznavanja prihoda i otpisa potraživanja također proizlaze iz temeljnih računovodstvenih načela i pretpostavki ugrađenih u odrednice računovodstvenih standarda. Pri tome posebnu ulogu ima načelo nastanka događaja i načelo opreznosti“ (Žager i Žager, 1999: 234).

5. Analiza računovodstvenih politika u poduzeću Mlinar d.d. u razdoblju od 2017. do 2021. godine

U kontekstu analize implementacije računovodstvenih politika u poduzeću Mlinar d.d., u ovom će se poglavlju provesti analiza primjene računovodstvenih politika u istoimenom poduzeću od 2017. do 2021. godine kako bi se stekla spoznaja je li primjena tih računovodstvenih politika iz prethodnog poslovnog razdoblja u naredno dosljedna ili je dolazilo do promjena na čije će se uzroke i posljedice u poslovanju ukazati u primjeni ove analize.

5.1. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2017. godini

Poslovanje poduzeća Mlinar d.d. u 2017. godini bilo je obilježeno poslovnim uspjehom i ostvarenjem pozitivnog rezultata poslovanja. Naime, uz ostvarene konsolidirane prihode od 623 milijuna kuna te ostvarene rashode od 579 milijuna kuna, Mlinar d.d. ostvario je neto dobit u poslovanju u iznosu od 43,5 milijuna kuna (Mlinar d.d., 2017). Poduzeće je aktivno poslovalo u svim redovnim i izvanrednim poslovnim aktivnostima. Budući da je Mlinar d.d. u 2017. godini poslovao kao dio koncerna Agrokor nad kojim je u 2017. godini pokrenut postupak izvanredne uprave zbog utvrđenih nepravilnosti u poslovanju, isti je bio podložan reviziji poslovanja, kao i sva ovisna društva koncerna. Unatoč nadzoru i provedenim kontrolama, u 2017. godini Mlinar d.d. je nesmetano nastavio svoje poslovne aktivnosti koje su tada unaprijeđene daljnjim razvojem maloprodajne mreže u inozemstvu ostvarenjem novih društava. Mlinar d.d. tada i putem franšiznih partnera razvija daljnju veletrgovinu i izvozi svoje proizvode na inozemna tržišta.

Uvidom u financijske izvještaje Mlinara d.d. za 2017. godinu moguće je utvrditi da je implementacijom poslovnih ciljeva i definiranih računovodstvenih politika ostvario sljedeće poslovne rezultate (Mlinar d.d., 2017):

- s franšiznim partnerom u Mađarskoj sklopljen je ugovor o suradnji prijenosom poslovnog udjela povezanog društva Mlinar Hkft, čime je nastavljeno jačanje suradnje i konkurentnosti na mađarskom pekarskom tržištu,
- s obzirom na centralizaciju nabave poduzeća Mlinar d.d., poduzeće određuje zasebne cijene za inozemna i domicilno tržište, a s dobavljačima se sklapaju ugovori prema fiksnim cijenama,

- u kontekstu osiguranja od kreditnog rizika, Mlinar d.d. je primijenio računovodstvenu politiku kojom je na mjesečnoj razini provodio analizu i kontrolu rokova i limita po kupcima uz pribavljanje instrumenata osiguranja plaćanja da bi ublažio efekte financijskog gubitka zbog potencijalnog neispunjenja obveza. Mlinar d.d. u 2017. godini nije imao značajnu dugoročnu koncentraciju kreditnoj izloženosti,
- u 2017. godini Mlinar d.d. je ostvario rast ukupnih prihoda i rashoda za 12 % u odnosu na 2016. godinu te rast neto dobiti za 21 %. Ovakav rast neto dobiti usklađen je s inicijalno postavljenim planovima menadžmenta na početku poslovne godine,
- uvidom u bilancu poduzeća Mlinar d.d., razvidan je rast dugotrajne imovine za 2 % te pad kratkotrajne za 10 %. Kapital i obveze porasli su za 15 %, dugoročne obveze pale za 25 %, a kratkoročne porasle za 5 %. Upravljanje imovinom poduzeća nije se značajnije izmijenilo u odnosu na 2016. godinu, dok je uvećanje kapitala i umanjenje dugoročnih obveza ukazalo na unapređenje upravljanjem izvorima financiranja.

Mlinar d.d. u 2017. godini pripojilo je poduzeće Centar Škojo d.o.o. te usvojilo nove izmjene u okviru MSFI-ja što nije dovelo do materijalnih izmjena u financijskim izvještajima poduzeća Mlinar d.d. Mlinar d.d. financijske izvještaje sastavlja u potpunosti u skladu s MSFI-jem, dok dugotrajnu imovinu iskazuje prema revaloriziranoj vrijednosti, a dio po fer vrijednosti. U kontekstu usklađenosti računovodstvenih politika u odnosu na konsolidaciju, prihode, rashode, dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu, troškove, poreze te financijske instrumente nije bilo razlike u promjenama računovodstvenih politika u odnosu na 2016. godinu.

5.2. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2018. godini

Mlinar d.d. je u 2018. godini ostvario ukupne prihode od 656 milijuna kuna, rashode od 584 milijuna kuna te neto dobit od 72 milijuna kuna (Mlinar d.d., 2018). U odnosu na 2017. godinu stoga je zabilježen rast prihoda od 10 %, rashoda za 1 % te neto dobiti za 41 %, iz kojih je rezultata razvidan kontinuitet rasta ostvarenog pozitivnog rezultata poslovanja koji je pokazao dvostruki rast u odnosu na 2017. godinu. U 2018. godini izvršena je statusna promjena poduzeća gdje se odvojilo, preuzelo i prenijelo više dijelova imovine poduzeća Mlinar d.d. na postojeće društvo Nekretnine Branimirova d.o.o. U kontekstu izloženosti rizicima i njihovim upravljanjem nije bilo značajnih promjena u odnosu na 2017. godinu. Kod upravljanja imovinom, kapitalom i obvezama poduzeća Mlinar d.d. razvidno je umanjenje dugotrajne imovine za 4 % u 2018. godini u odnosu na 2017., kao i kratkotrajne za 30 %. Kapital i rezerve umanjani su za 5 %,

dugoročne obveze za 1 %, a kratkoročne za 30 %. U bilanci je došlo, dakle, do umanjenja svih bitnijih stavki aktive i pasive – veći pad kratkotrajne imovine u 2018. godini uzrokovan je umanjnjem imovine namijenjene prodaji i potraživanjima od kupaca. Pad kratkoročnih obveza u 2018. godini uzrokovan je umanjnjem kratkoročnih obveza prema bankama i dobavljačima te ostalim kratkoročnim obvezama. U 2018. godini valja istaknuti i daljnji kontinuitet usvajanja novih i izmijenjenih MSFI-ja i promjenu prijenosa dijela imovine na postojeće društvo Nekretnine Branimirova d.o.o., uslijed čega je došlo do umanjenja stavki kratkotrajne imovine u bilanci poduzeća Mlinar d.d. U kontekstu usklađenosti računovodstvenih politika u odnosu na konsolidaciju, prihode, rashode, dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu, troškove, poreze te financijske instrumente nije bilo razlike u promjenama računovodstvenih politika u odnosu na 2017. godinu.

Postavljeni inicijalni planovi poslovanja na početku 2018. godine ostvareni su i primjenom računovodstvenih politika koje su definirane i ranije, a određenim načelima računovodstvenih politika odlukom Uprave poduzeća odobrena je odluka prijenosa dijela imovine na postojeće društvo, uslijed čega nije došlo do manjkavosti ili gubitaka u poslovanju poduzeća Mlinar d.d. u 2018. godini.

5.3. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2019. godini

U 2019. godini u poduzeću Mlinar d.d. dolazi do značajnijeg restrukturiranja Uprave društva i promjene njezinih članova. Naime, ranije preuzetog društva Centar Škojo d.o.o., čiji je predsjednik Uprave bio Mate Škojo, po preuzimanju je postao predsjednik Uprave poduzeća Mlinar d.d., a potom je razriješen te na njegovo mjesto dolazi Mislav Galić. Osim promjena članova Uprave, došlo je i do promjena u strukturi članova Nadzornog odbora. Mlinar d.d. unatoč restrukturiranju vrhovnog menadžmenta i dalje zadržava svoju postojeću organizacijsku strukturu s uspješnim poslovanjem. I dalje je prisutan trend investicija u usavršavanje proizvodnih procesa poduzeća Mlinar d.d. i širenje asortimana proizvoda. U 2019. godini poduzeće Mlinar d.d. ostvarilo je ukupne prihode od 693 milijuna kuna te ukupne rashode od 620 milijuna kuna. Ostvarenom neto dobiti u iznosu od 72 milijuna kuna Mlinar d.d. je zadržao trend uspjeha u poslovanju u odnosu na 2019. godinu (Mlinar d.d., 2019). U kontekstu značajnijih poslovnih promjena koje su se dogodile u poduzeću Mlinar d.d., a koje su mu primjenom računovodstvenih politika utjecale na poslovanje ističu se sljedeće (Mlinar d.d., 2019):

- Mlinar d.d. je zabilježio rast ukupnih prihoda u 2019. godini za 6 %, kao i rast ukupnih rashoda za 6 %. Neto dobit pokazala je rast za 0,3 %, čime u 2019. godini Mlinar d.d. nije ostvario značajniji trend rasta neto dobiti,
- u kontekstu analize imovine, obveza i kapitala u 2019. godini, dugotrajna imovina porasla je za 21 % zbog snažnijih ulaganja u nematerijalnu imovinu, a kratkotrajna je porasla za 30 % zbog uvećanja stavki novca u banci i blagajni i potraživanja od kupaca. Kapital i rezerve pokazale su rast za 20 % zbog rasta zadržane dobiti, dok su dugoročne obveze pokazale rast od 42 % zbog rasta obveza po najmu i obveza prema bankama. Kratkoročne obveze pokazale su pad za 20 % zbog umanjnja obveza prema bankama i dobavljačima,
- u 2019. godini dolazi do potpune promjene vlasništva poduzeća Mlinar d.d., gdje je ranije većinski vlasnik poduzeća Mlinar d.d. Centar Škojo d.o.o. prenio sve dionice na novog vlasnika, poduzeće MID EUROPA PARTNERS. Tako u 2019. godini 100%-tni vlasnik poduzeća Mlinar d.d. postaje Sea Bakery International d.o.o., a odlukom Uprave Mlinar d.d. iz pravnog oblika d.d. postaje d.o.o.,
- daljnji planovi razvoja odnose se na širenje maloprodajne mreže, povećanje izvoza na inozemna tržišta te investicije u razvoj novih proizvoda i širenje asortimana,
- u odnosu na upravljanje rizicima Mlinar d.d. je zadržao računovodstvenu politiku iz ranijih godina.

U 2019. godini valja istaknuti daljnji kontinuitet usvajanja novih i izmijenjenih MSFI-ja i promjenu prijenosa vlasništva na novo poduzeće, gdje novi vlasnik postaje Sea Bakery International d.o.o. Uslijed prijenosa vlasništva poduzeće Mlinar d.d. mijenja pravni oblik i postaje društvo s ograničenom odgovornošću. Promjene u stavkama bilance i računa dobiti značajnije su nego u 2018. godini, gdje je razvidan umanjen rast neto dobiti, kao i rast ukupne imovine te dugoročnih obveza zbog preuzimanja novog vlasništva, a time posljedično i imovine i obveza. U kontekstu usklađenosti računovodstvenih politika u odnosu na konsolidaciju, prihode, rashode, dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu, troškove, poreze te financijske instrumente nije bilo razlike u promjenama računovodstvenih politika u odnosu na 2018. godinu.

Postavljeni inicijalni planovi poslovanja na početku 2019. godine ostvareni su i primjenom računovodstvenih politika koje su definirane i ranije, a određenim načelima računovodstvenih politika odlukom Uprave poduzeća odobrena je odluka prijenosa cjelokupnog vlasništva na novo društvo i promjena pravnog statusa poduzeća, uslijed čega je došlo do relativne stagnacije u

poslovanju poduzeća Mlinar d.d., uz održavanje pozitivnog rezultata poslovanja, kao i do značajnih promjena u imovini i obvezama poduzeća u 2019. godini.

5.4. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2020. godini

U 2020. godini pojava pandemije koronavirusa destabilizirala je cjelokupnu makroekonomsku sliku Hrvatske, pa tako i brojne proizvodne sektore. Takvi trendovi odrazili su se negativno i na poslovanje poduzeća Mlinar d.d., kao i na cijeli sektor pekarske industrije na domicilnom i inozemnom tržištu. Mlinar d.d. je u 2020. godini tako ostvario prihode od 590 milijuna kuna, rashode od 564 milijuna kuna te neto dobit od 25 milijuna kuna (Mlinar d.d., 2020). U kontekstu usporedbe s ostvarenjem prihoda rashoda i dobiti u odnosu na 2019. godinu, razvidan je značajniji pad ukupnih stavki prodaje i ostvarenja dobiti, što je posljedni odraz pandemije i restriktivnih epidemioloških mjera, a što je poduzeću Mlinar d.d. ograničilo proizvodnju, distribuciju i prodaju pekarskih proizvoda. U prikazu analize poslovanja poduzeća Mlinar d.d. u 2020. godini i odluke menadžmenta za primjenu računovodstvenih politika koje su kreirali inicijalno planski na početku poslovne godine, dogodile su se sljedeće značajne poslovne promjene (Mlinar d.d., 2020):

- Mlinar d.d. je u 2020. godini zabilježio pad ukupnih prihoda od 18 %, pad rashoda za 13 % te pad neto dobiti u odnosu na 2019. godinu za 65 %. Unatoč tako drastičnim negativnim poslovnim trendovima, Mlinar d.d. je čak i u pandemijskim uvjetima zadržao uspjeh u poslovanju ostvarujući pozitivan financijski rezultat,
- u kontekstu bilančnih stavki dolazi do rasta dugotrajne imovine za 0,7 % zbog manjih ulaganja u dugotrajnu imovinu s pravom korištenja te dugotrajnu financijsku imovinu. Kratkotrajna imovina porasla je za 18 % zbog rasta potraživanja od poduzetnika, za dane zajmove i novca u banci i blagajni. Kapital i rezerve porasli su za 7 % zbog rasta zadržane dobiti, dugoročne obveze porasle su za 5 % zbog rasta obveza po najmu i obveza prema bankama, dok su kratkoročne obveze porasle za 7 % zbog pada obveza prema bankama, dobavljačima te obveza za poreze i doprinose,
- u vlasničkoj strukturi ponovno dolazi do promjena predsjednika Uprave i članova Nadzornog odbora, gdje Mlinar d.d. kao Grupa u konačnici ima u vlasništvu četiri ovisna društva: Mlinar Ljubljana, Mlinar Munchen, Rebis Rovinj te Alfa BidCo iz Srbije,

- zbog odluke Vlade Slovenije za dodjelu potpora poduzetnicima zbog negativnih utjecaja pandemije koronavirusa, Mlinar d.d. ostvaruje poticajne potpore od Slovenije u iznosu od 27,7 milijuna kuna za revitalizaciju svoga poslovanja pogođenog pandemijom,
- u odnosu na upravljanje rizicima Mlinar d.d. je zadržao računovodstvenu politiku iz ranijih godina.

U 2020. godini valja istaknuti daljnji kontinuitet usvajanja novih i izmijenjenih MSFI-ja, promjenu vlasničke strukture u Upravi i Nadzornom odboru, stagnaciju poslovanja u kontekstu vrlo slabog rasta neto dobiti te dobivanja potpora slovenske Vlade za revitalizaciju poslovanja u iznosu od 27 milijuna kuna, koja je stoga bila veća od ostvarene neto dobiti poduzeća Mlinar d.d. u 2020. godini za dva milijuna kuna. Promjene u stavkama bilance bile su manje značajnije nego u 2019. godini jer nije bilo prijenosa vlasništva na nova poduzeća niti prodaja dionica, kao ni prijenosa većih dijelova imovine. U kontekstu usklađenosti računovodstvenih politika u odnosu na konsolidaciju, prihode, rashode, dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu, troškove, poreze te financijske instrumente nije bilo razlike u promjenama računovodstvenih politika u odnosu na 2019. godinu.

Postavljeni inicijalni planovi poslovanja na početku 2020. godine otežano su ostvareni zbog iznenadne pojave pandemije koja je destabilizirala cjelokupno hrvatsko gospodarstvo, pa tako i domaći i inozemni sektor pekarske industrije. Potpore slovenske Vlade relativno su ublažile negativne efekte potencijalnih gubitaka u poslovanju pa je Mlinar d.d., unatoč destabilizaciji sektora, ipak uspio zadržati pozitivan rezultat poslovanja i u kriznim uvjetima.

5.5. Računovodstvene politike poduzeća Mlinar d.d. u 2021. godini

Povlačenje i redukcija pandemije u 2021. godini omogućila je poduzeću Mlinar d.d. oporavak u kontekstu financijskog stanja. Takav oporavak rezultirao je ponovnim poslovnim rastom i ostvarenjem uspješnije tržišne pozicije u odnosu na 2020. godinu. Poduzeće Mlinar d.d. tako je u 2021. godini ostvarilo 682 milijuna kuna ukupnih prihoda, 662 milijuna kuna rashoda te 19,5 milijuna kuna neto dobiti (Mlinar d.d., 2021). Razvidan je rast prihoda i rashoda u odnosu na 2020. godinu, ali je razvidan pad neto dobiti u odnosu na prethodnu godinu. U prikazu analize poslovanja poduzeća Mlinar d.d. u 2021. godini i odluke menadžmenta za primjenu računovodstvenih politika koje su inicijalno planski kreirali na početku poslovne godine, dogodile su se sljedeće značajne poslovne promjene (Mlinar d.d., 2021):

- zabilježen je rast prihoda za 16 %, rast rashoda za 17 % te pad neto dobiti za 27 %,

- u analizi bilančnih stavki razvidan je rast dugotrajne imovine za 23 %, ponajprije zbog ulaganja u ovisna društva. Kratkotrajna imovina pokazala je rast za 11 % zbog rasta zaliha, novca i potraživanja od kupaca. Kapital i rezerve pokazali su pad za 76 %, ponajprije jer su se gubitci iz poslovanja uzrokovani pandemijom pokrivali iz ranije ostvarene zadržane dobiti. Dugoročne obveze porasle su za 2,18 % zbog podizanja dugoročnih kredita, a kratkoročne su obveze također porasle za 1,7 % zbog rasta obveza prema bankama i dobavljačima,
- Mlinar d.d. je u 2021. godini povećao broj zaposlenika za 214 u odnosu na 2020. godinu zbog porasta potražnje za svojim proizvodima. Također je u vlasništvo Grupe inkorporirao četiri nova ovisna društva,
- prethodni vlasnik poduzeća Mlinar d.d. SEE Bakery International pripojio je poduzeće Grupi, što se odrazilo na rast prihoda i rashoda, ali i na rast preuzete imovine i obveza predmetno pripojenog društva.

U 2021. godini valja istaknuti daljnji kontinuitet usvajanja novih i izmijenjenih MSFI-ja, promjenu vlasničke strukture u Upravi i Nadzornom odboru, ali i revitalizaciju poslovanja, snažniji rast prihoda i prodaje te umanjeње neto dobiti. Mlinar d.d. je pripojio četiri nova ovisna društva, zaposlio 214 novih djelatnika te pripojio društvo koje je bilo raniji vlasnik. Postavljeni inicijalni planovi poslovanja na početku 2021. godine ostvareni su u značajnoj mjeri zbog redukcije pandemije, gdje dolazi do stabilizacije pekarskog sektora te povećanja potražnje, kao i rasta prodaje. Revitalizacija poslovanja doprinijela je rastu prihoda poduzeća Mlinar d.d., što dovodi razinu poslovanja iz 2019. godine.

6. Rasprava

Analizom primjene računovodstvenih politika poduzeća Mlinar d.d. u razdoblju od 2017. do 2021. godine razvidno je kako je došlo do značajnih poslovnih promjena tijekom promatranog razdoblja, ali uglavnom onih pozitivnih s obzirom na to kako je upravo odabir pogodnih računovodstvenih politika utjecao na održivost, kvalitetu i sve veće širenje poslovanja poduzeća Mlinar d.d. i njegovih proizvoda. Tablica 2. prikazuje pregled izmjena pozicija računovodstvenih politika poduzeća Mlinar d.d. od 2017. do 2021. godine, gdje se primjerice, pozicija računovodstvenih politika iz 2017. (porast prihoda) uspoređuje s pozicijom računovodstvenih politika iz 2016. godine. Ukoliko je došlo do porasta npr. prihoda prikazana je pozitivna vrijednost, a ukoliko je došlo do njihova smanjenja takva pozicija označena je s negativnom vrijednosti.

Tablica 2. Izmjena pozicija računovodstvenih politika u poduzeću Mlinar d.d. u promatranom razdoblju

Pozicija	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Prihodi	+	+	+	-	+
Rashodi	+	+	+	-	+
Neto dobit	+	+	+	-	-
Dugotrajna imovina	+	-	+	+	+
Kratkotrajna imovina	-	-	+	+	+
Kapital i rezerve	+	-	+	+	-
Dugoročne obveze	-	-	+	+	+
Kratkoročne obveze	+	-	-	+	+

Izvor: izrada autorice

Učestale promjene vlasničke strukture u kontekstu promjena predsjednika Uprave i Nadzornog odbora, prijenos vlasništva na nova poduzeća, brojna pripajanja i promjena pravnog statusa navedenog vodećeg društva u pekarskoj industriji ukazala su na nužnost promjena u poduzeću Mlinar d.d. u kontekstu njegova širenja na inozemna tržišta. Međutim, navedene promjene nisu značajnije utjecale na destabilizaciju poslovnih aktivnosti već naprotiv, Mlinar d.d. je gotovo stalno bilježio svoj značajni poslovni rast. U skladu s time, već tijekom 2017. godine zabilježio se porast njegovih prihoda, neto dobiti i dugotrajne imovine, što je zasigurno rezultat njegova aktivna poslovanja u okviru svih redovnih i izvanrednih poslovnih aktivnosti, i to unatoč nekolicini poteškoća kao što je tada bilo suočavanje s pokrenutim postupkom izvanredne uprave

zbog utvrđenih nepravilnosti u poslovanju. Ipak, Mlinar d.d. je i tada nastavio putem ostvarivanja suradnji na različite načine sa svojim franšiznim partnerima unaprjeđivati svoju daljnju veletrgovinu te inozemno izvoziti svoje proizvode, posebice u Mađarskoj. Kako bi zaštitilo svoje poslovanje od uvijek postojećih potencijalnih rizika, ali i ublažilo negativne učinke financijskog gubitka nastalog kao posljedica eventualnog neispunjenja poslovnih obveza, poduzeće Mlinar d.d. tijekom te godine proveo je i analizu te kontrolu rokova i limita po kupcima, uz nabavu odgovarajućih instrumenata osiguranja plaćanja. Također, navedeno društvo tijekom iste godine konačno je sebi pripojilo poduzeće Centar Škojo d.o.o., ali i usvojilo nove izmjene u okviru MSFI-ja, što ga vidljivo čini još uspješnijim u provođenju vlastitih i nadasve raznolikih računovodstvenih politika.

Slična je situacija na poslovnom planu poduzeća Mlinar d.d. uočena i 2018. godine, tijekom koje je spomenuto poduzeće također ostvarilo porast prihoda i neto dobiti. S obzirom na dotadašnju kvalitetnu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika, izloženost se potencijalnim rizicima i načini njihova upravljanja nisu uvelike izmijenili pa se Mlinar d.d. tijekom navedene godine i dalje nastavio neometano i nadasve kontinuirano baviti usvajanjem novih MSFI-ja, ali i izmjenama prijenosa dijela svoje imovine na postojeće društvo Nekretnine Branimirova d.o.o. S obzirom na jasno postavljene inicijalne planove poslovanja još početkom navedene godine kojih je poduzeće Mlinar d.d. stalno pridržavalo, značajnijih odstupanja nije bilo ni u okviru pojave novih gubitaka poslovanja tijekom 2018. godine. Tradicija se kvalitetnog poslovanja poduzeća Mlinar d.d. s obzirom na njegove jasno definirane računovodstvene politike i njihovu konkretnu primjenu, vidljivo nastavila i tijekom 2019. godine, tijekom koje ponovno dolazi do značajnog porasta bilančnih i RDG pozicija poduzeća Mlinar d.d., neto dobiti, ali i dugotrajne i kratkotrajne imovine. Moguće je kako Mlinar d.d. iznimni poslovni uspjeh tijekom spomenute godine duguje upravo značajnom restrukturiranju svoje uprave i njezinih članova, ali i daljnjem i kontinuiranom usavršavanju svojih proizvodnih procesa, ulaganju u nove proizvode, posvemašnjoj i tada već tradicionalnoj primjeni novih MSFI-ja te širenju cjelokupnog asortimana i maloprodajne mreže na inozemno tržište.

Ipak, vidljivo je kako je Mlinar d.d. bilježio značajan poslovni rast sve do pojave pandemije koronavirusa početkom 2020. godine. Naravno, pojava globalne pandemije destabilizirala je sva svjetska gospodarstva, pa tako i nacionalno, a pekarski sektor doživio je stagnaciju u poslovanju, što se posljedično odrazilo i na financijski status poduzeća Mlinar d.d. u 2020. godini – nisu rasli prihodi i neto dobit. Međutim, Mlinar d.d. je zadržao pozitivan rezultat poslovanja u takvim kriznim uvjetima, a poticajne potpore slovenske Vlade doprinijele su održavanju likvidnosti i

profitabilnosti. Također, racionalna odluka menadžmenta da nastale gubitke u poslovanju zbog pandemije tijekom 2020. godine financira iz ranije ostvarene zadržane dobiti rezultirala je očuvanjem njegovog pozitivnog financijskog rezultata. Došlo je, nadalje, ponovno i do promjena u vlasničkoj strukturi poduzeća Mlinar d.d., što je spomenutom društvu iznova omogućilo priliku da se istakne na nacionalnom, a potom i na globalnom pekarskom tržištu.

Po jenjavanju pandemije u 2021. godini Mlinar d.d. konačno vraća svoj poslovni rast, povoljnu tržišnu pozicioniranost te trendove iz 2019. godine, uz stagnaciju neto dobiti, ali također i uz ponovni porast prihoda, dugotrajne i kratkotrajne imovine. Osim toga, navedeno je društvo tijekom 2021. godine povećalo i broj svojih zaposlenika, zbog čega je ponovno porasla aktivna potražnja za njegovim proizvodima, ali i nastavio je kontinuirano usvajati MSFI-je te revitalizirati vlastito poslovanje u kontekstu povećane brige o zaposlenicima te inkorporiranja četiri nova ovisna društva u vlasništvo Grupe. Primjena računovodstvenih politika stoga je u poduzeću Mlinar d.d. tijekom promatranog razdoblja bila vrlo učinkovita i dosljedna, pri čemu primjena računovodstvenih pravila, koncepata i načela iz godine u godinu nije značajnije odstupala (osim u 2020. godini, što je gotovo i zanemarivo) već se prilagođavala različitim izazovima s globalnih tržišta. Menadžment je učinkovitim računovodstvenim politikama i u kriznim uvjetima uspio održati stabilnost poslovanja u poduzeću Mlinar d.d., što mnogo govori o njegovoj vidljivoj dugoročnoj održivosti i kvaliteti, koja će se zasigurno nastaviti i u budućnosti.

7. Zaključak

Značaj aktivne primjene računovodstvenih politika razvidan je u svakodnevnom poslovanju i djelovanju poduzeća, a time i u stvaranju povoljnog financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća. Naime, svaka pojedina računovodstvena politika utječe na sadržaj i izgled financijskih izvještaja utoliko što njezina uspješna primjena mijenja poslovne podatke poduzeća u pozitivnom smjeru, a tako umanjuje i rizike od nesigurnosti odlučivanja u kriznim situacijama u kojima se određeno poduzeće može pronaći. Primjerice, aktivnom implementacijom odgovarajuće računovodstvene politike u poslovnim sustavima povećava se imovina poduzeća, što dovodi do stvaranja njegove kvalitetnije društvene slike, a time i do potencijalnih suradnji s novim klijentima te širenja poslovanja ne samo na domicilnom, nego i na inozemnom gospodarskom tržištu. Osim toga, uprava poduzeća u svakom bi trenutku trebala biti afirmativna sa internom i eksternom javnosti, jasno iznoseći eventualne poteškoće s kojima se suočava što ju neminovno čini spremnijom za suradnju i timski rad, a time i poslovno uspješnijom. Realno i detaljno izneseni podatci u financijskim izvještajima (makar oni trenutno bili u stagnaciji) odraz su i odgovarajućih postupanja na koje pojedino poduzeće vodi računovodstvene politike.

Jedan je od primjera implementiranja odgovarajućih računovodstvenih politika u svoje poslovanje pekarsko poduzeće Mlinar d.d. koja već unazad nekoliko godina, unatoč brojnim i još uvijek aktualnim ekonomskim i političkim poteškoćama na hrvatskom gospodarskom planu uspješno održava, pa i širi svoje poslovanje. Iako se Mlinar d.d. sam po sebi suočavao s mnogim internim poslovnim promjenama kao što su stalna promjena i prijenos vlasništva, nekoliko značajnih pripajanja i izmjena pravnog statusa društva, Mlinar d.d. je zadržao svoj poslovni rast i uspon, i to prvenstveno prepoznavajući potrebe tržišta i novih klijenata te ispunjavajući svoju misiju i viziju koje su jasno bile postavljene još na početku njegova poslovanja. Kontinuiranim objavljivanjem financijskih izvještaja, prihvaćanjem financijskih potpora u kriznim situacijama te autentičnom prepoznatljivošću svojeg bogatog asortimana Mlinar d.d. je pokazao da su njegove računovodstvene politike zadovoljile sva pravna i ekonomska načela te tako imaju potencijala za daljnji razvoj i pozitivni utjecaj na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća Mlinar d.d. ne samo na domicilnom, nego i na inozemnom tržištu, što se već dokazuje i vjerojatno će se nastavljati dokazivati u budućnosti.

Literatura

1. Bakran, D., Gulin, D. i Milčić, I. (2016) *MSFI HSFI*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
2. Belak, V. (2006) *Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*. Zagreb: Zgombić & Partneri.
3. Belak, V. i sur. (2005) *Računovodstvo poduzetnika: s primjerima knjiženja*. Zagreb: RRiF Plus.
4. Crnković, L., Martinović, J. i Mijoč, I. (2008) *Financijsko računovodstvo*. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera.
5. Dečman, N. (2012) Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled* 63 (7-8), str. 446 - 467.
6. Jurković, P. (1992) *Poslovni rječnik*. Zagreb: Masmedia.
7. Gulin, D. i sur. (2003) *Računovodstvo*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
8. Klaić, B. (1978) *Rječnik stranih riječi*. Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske.
9. Krnić, B. i Beljan, I. (2019) Dinamika promjena financijskog položaja i financijskih rezultata poduzeća i banaka u Hrvatskoj. *Ekonomski pregled* 70 (6), str. 869 - 894.
10. Miko, L. i Kukec, S. K. (2008) *Računovodstvo*. Varaždin: TIVA.
11. Mlinar d.d. (2018) Nekonsolidirani financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. zajedno s Izvješćem neovisnog revizora. URL: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (pristupljeno: 9. 2. 2023.)
12. Mlinar d.d. (2019) Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. zajedno s Izvješćem neovisnog revizora. URL: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (pristupljeno: 9. 2. 2023.)
13. Mlinar d.d. (2020) Godišnje izvješće za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. zajedno s Izvješćem neovisnog revizora. URL: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (pristupljeno: 9. 2. 2023.)
14. Mlinar d.d. (2021) Godišnje izvješće za 2020. godinu. URL: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (pristupljeno: 9. 2. 2023.)

15. Mlinar d.d. (2022) Godišnje izvješće za 2021. godinu. URL: https://rgfi.fina.hr/Javna_Objava-web/pSubjektTrazi.do (pristupljeno: 9. 2. 2023.)
16. Mlinar d.d. (2022) Srce puno okusa. URL: <https://mlinar.hr/> (pristupljeno: 27. 10. 2022.)
17. Mrša, J. i Čičak, J. (2016) Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške. *Računovodstvo, revizija i financije*, str. 259-261.
18. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja. Zagreb: Narodne novine, br. 86/15.
19. Obstinatio. (2022) Računovodstvene politike. URL: <https://obstinatio-zg.hr/racunovodstvene-politike/> (pristupljeno: 27.10.2022.)
20. Porezna uprava. (2022) Račun dobiti i gubitka. URL: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOBIT/POD-RDG.pdf (pristupljeno: 23. 6. 2022.)
21. Prdić, J. i Tolušić, Z. (1997) Analiza financijskih izvještaja uz završni račun poduzeća za proteklu godinu. *Ekonomski vjesnik* 10 (1-2), str. 93 - 95.
22. Proklin, P. (1994) Zavisnost donošenja i primjene računovodstvenih politika poduzetnika od međunarodnih računovodstvenih standarda. *Ekonomski vjesnik* 8 (1), str. 27 - 44.
23. Ramljak, B. i Anić-Antić, P. (2010) Korelacija tržišne cijene dionica i uspješnosti poslovanja poduzeća koja kotiraju na tržištu kapitala Republike Hrvatske: posljedice za proces odlučivanja. *Ekonomski pregled* 61 (11), str. 666 - 682.
24. Struna. (2022) Načelo opreznosti. URL: <http://struna.ihjj.hr/naziv/nacelo-opreznosti/45282/> (pristupljeno: 27. 10. 2022.)
25. Struna. (2022) Načelo potpunosti. URL: <http://struna.ihjj.hr/naziv/nacelo-potpunosti/45280/> (pristupljeno: 27. 10. 2022.)
26. Uredba Komisije (EZ) br. 1126/2008 od 3. studenoga 2008. o usvajanju određenih međunarodnih računovodstvenih standarda u skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća. (2008) URL: http://publications.europa.eu/resource/cellar/275df5e6-576e-4ea9-a81a-b299c0d9e53c.0023.03/DOC_1 (pristupljeno: 21. 6. 2022.)
27. Vujević, K. i Balen, M. (2006) Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa. *Pomorstvo* 20 (2), str. 33 - 45.
28. Zakon o porezu na dobit. Zagreb : Narodne novine, br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22.

29. Zakon o računovodstvu. Zagreb : Narodne novine, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20.
30. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S. i Žager, L. (2008) *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.
31. Žager, K. i Žager, L. (1999) *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

Popis slika

Slika 1. Proces odabira odgovarajućih računovodstvenih politika.....6

Slika 2. Položaj računovodstvenih načela i koncepata u odnosu na računovodstvene politike.....7

Popis tablica

Tablica 1. Lista Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.....	15
Tablica 2. Izmjena pozicija računovodstvenih politika u poduzeću Mlinar d.d. u promatranom razdoblju.....	33